

Рўзнома аз соли
1924 мебарояд

Номҳои пешини рўзнома: «Овози Тоҷик» (солҳои 1924-1931),
«Овози Тоҷик» (солҳои 1931-1940),
«Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1940-1950),
«Ўзбекистон сурх» (солҳои 1950-1964),
«Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

Овози Тоҷик

Бани одам аз зои яқдигарона!

اولز تاجيك

РЎЗНОМАИ ОЛИЙ МАЧЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

25 сентябри соли 2002. Чоршанбе № 74 (12816)
Дар фуруш нархи озод. Рўзнома соати 17.30 имзо гардида.

Ба ҷамъи меҳнатии Ҷамъияти давлативу саҳҳомии «Заводи трактори Тошканд»

Дустони азиз!
Ҳамаи шумоёнро бо ҷашни шастсолагии Заводи трактори Тошканд аз тахти дил, самимона муборакбод менамоем.

Корхонаи шумоён бо аъёноти бо таърихи ва меҳнати худ, бо заминаи бозорҳои истеҳсоли хеш бархаш сарвари мошинсозии ватани мебошад, на танҳо дар минтақаи Осиёи Марказӣ, балки дар бисёр мамлакатҳои хориҷа ҳуб маълум мебошад.

Он чиз боиси диққати эътибор аст, ки дар солҳои истиқлолият дар натиҷаи ҳамкории босамар бо шарикони хориҷа, ҳамчунин рушд бахшидани муносибатҳои нави иқтисодӣ, ҷасурана табиқ кардани технологияҳои пешқада дар соҳаи завод истеҳсоли тракторҳои замонавӣ баландмаҳсул аз ҳаҷм карда шуд.

Дар завод ба роҳ мондани истеҳсоли тракторҳои хурд ва дигар техника ба деҳқонон ва фермерон меҳнати онҳоро хеле сабук мегардонад, ба баланд бардоштани маданияти зироаткорӣ ва боло рафтани сатҳи зиндагонии одамон мусоидат мекунанд.

Он чиз, ки маҳсулот бо тамғаи «Заводи трактори Тошканд» ба рақобат тобовар мебошад дар бозори

ҷаҳонӣ мақоми сазоворонаи худро пайдо кардааст, бешак, пешомадҳои навро дар назди корхона боз мекунанд.

Агар бигӯем, ки марраҳои баланди фатҳкардаи шумоён боз як тасдиқи босамари ин соҳаҳои иқтисодие мебошад, ки дар мамлакатамон амали гардонда мешавад, ягон мулоҳиғае намебуд.

Ҳамаи мо ба таври ҳақонӣ аз он фактор дорем, ки ҷамъи сермиллати шумоён, ки дар тӯли ин солҳо силсилаи авлодони устоён ва мутахассисони баландмаҳсулро ба қамол расондааст, имрӯзҳо мактаби калони ҳаёти барои ҷавононе гардидааст, ки тақдирӣ худро бо корхонаи шумо узван пайвастанд.

Дар ин бобат мӯътақид ҳастам, ки ба тудайи меҳнатдӯсти, фидокори, маҳорати баланди касбияти Заводи трактори Тошканд минбаъд низ барои таҳмири нерӯи иқтисодӣ ва шуққони Ватанамон сазоворона хизмат мекунанд.

Ба ҷамъи шумоён тандурустӣ, хушбахтӣ, ба аҳли байитон бахту саодатро таъмин намоем.

Ҳамеша қомеъу сиҳхату саломат бошед, азизонам!

Ислом КАРИМОВ,
Президенти Ҷумҳурияи Ўзбекистон.

Ба ҳамаи муносиб

Агар ба бинои маъмурии нӯшоҳонаи Заводи трактори Тошканд ворид шудани шавед, филфавр ба ҷашматон дар байни фавораҳои тракторе меафтад, ки аҳли он маҳз бори аввал ба истеҳсоли он шурӯъ карда буданд. Он трактори тағмаи Т28Х4 мебошад, маҳсули аввалини дастии корхонаи ин корхонаи кӯҳнаи ҷумҳурият ба ҳисоб меравад. Аввалин трактори Т28Х4 29 январи соли 1970 аз конвейери завод баромадааст. 20 март соли 1975 бошад, аз конвейери корхона 100 ҳазорумин тракторе баромада буд, ки ба соҳаи пахтакорӣ таъин гардидааст.

Завод аслан дар солҳои вазини Ҷанги дуҷиҳаи ҷаҳон ба Ҷаҳоният шурӯъ кардааст. Ҳамаи вақт завод рақами 574 ном дошт. Баъди Ҷанги дуҷиҳаи ҷаҳон завод ҳар ҳол ном дошт: «Ташҳиди», «Ташҳиди», «Ташҳиди», «Ташҳиди».

Маҳсули дастии тракторҳои тошкандӣ баъди як соли баровардани трактори Т28Х4 дар хориҷ пайдо шуд. Ва тракторҳои пахтазорҳои Хиндустон, Куба, Миср, Юнон, Судон бомуваффақият қор карда, баҳои баланд гирифтанд. Баробари аз ҳаҷми заминҳои наворамон даштҳои Қаршиву Ҷиззах ба мақсади рӯйидаи пахтаи маҳинаҳои техникаи нав зарур шуд ва аҳли завод дар фурсати кӯтоҳ барои аз ҳаҷми тракторҳои пурқуввати МТЗ-80Х муваффақ гардид. Ҳамчунин ба таъйини қисми ҳамаи тракторҳои ҷаҳонӣ, ки ба даст омадани истиқлолияти ҷумҳурият Заводи трактори Тошканд умри дубора дид, ягон мулоҳиғае намегардад. Ҷуни ба зиммаи аҳли меҳнати он вазифаи таъйини тракторҳои навои гузашта шуд, ки меҳнати ба андозаҳои байналхалқӣ ҷавобгӯ бошад. Бо кӯмаки ҳукумати Ўзбекистон Барномаи маҳалли гардонии истеҳсоли қисми узвонҳои трактори универсалии «Кейс» амали гардонда мешавад, ки то соли 2004 таъин гардидааст. Ҳамчунин Барномаи аз нигоҳи техникаи азнавкорҳои корхона ҳам бомуваффақият ҷамъи амал мепояд. Дар натиҷаи тракторҳои навои навои меҳнатӣ, ки мушқилкушои қори деҳқонон гардидаанд. Минчумла, ба қариб дар завод

истеҳсоли тракторҳои хурд ба роҳ монда шуд, ки ба деҳқонон, алалхусус, хоҷаҳои деҳқониву фермерон хеле писанд афтодааст.

Равобити байналхалқӣ мустақам мегардад. Алҳол дар шаҳри Мерсини Туркия, шаҳри Ногини Россия хонаи савдои корхонаи Ҷаҳоният пеш мебарад. Гуфтушуниҳо дар бобати қушиҳои хонаҳои навои тиротари дар мамлакатҳои муталифи хориҷа давом дорад.

Дар тӯли даҳ соли охир дар Заводи трактори Тошканд 630 ҳазор трактор ва 1 миллион 200 ҳазор присеп тайёр гардидааст. Дар фатҳи ин қулла 4 ҳазор нафар қоркунӣ завод, ки ба 40 миллион тақрибан мансубанд, саҳми калон доранд.

Алҳол дар саҳроҳои ҷумҳурият беш аз 56 ҳазор трактор-маҳсули дастии корхонаи завод бомуваффақият қор мекунанд. Дар бобати нукс доштани қори онҳо ягон эътироз нарасидааст. Аз соли гузашта боз дар тӯли тамоми солҳои истиқлолият бори аввал ба Олмон, Миср, Россия, Туркия, Афғонистон маҳсули дастии тракторҳои тошкандӣ роҳ гирифт. Нисбати тракторҳои Тошканд шарикони хориҷа майлу шавқ бештар зохир мекунанд. Аз он қумла, Африқои Ҷанубӣ ба ин тракторҳои бештар майлу шавқ калон зохир кардааст.

Дар завод ҳамчунин ҳайкалҳои хурд ҳама мекунанд. Минчумла, ҳайкалҳои Амир Темур дар Тошканд, Самарқанд, Алишери Навоӣ, ки боғи хамнамашро оро медиҳад, маҳз дар соҳаи завод тайёр гардидаанд.

Заводи трактори Тошканд на танҳо корхонаи саноати, балки маскани таъйини кадрҳои баландмаҳсул ҳам мебошад. Ба рушди варзӣ нисбати ҳамаи таъйини меҳнатӣ Тимми завод дар мусобиқоти ҷумҳурият дар байни тимиҳо лигаи оӣ бомуваффақият баромад мекунанд. Дар байни қоркунони завод қарамоноҳи ҷаҳон ва Осиё, Ҷаҳондорони мусобиқоти муталифи ҷаҳон аз рӯи намуҳои ғуноғии варзӣ мебошанд.

Алқисса, завод ва аҳли меҳнати он қадимҳои дилурана мегузаранд ва диққати эътибори ҳукумати сарвари давлатамонро нисбати меҳнати онҳо баҳои муносиб ба Ҷаҳоният шастсолагии яке аз корхонаҳои кӯҳнаи ҷумҳурият меҳисобанд.

Э.НОДИР.

Бахшида ба ҷашн

Дар Маҷмӯи варзишии «Трактор»-и Заводи трактори Тошканд, ки идона оро дода шудааст, маҷлиси мутантан бахшида ба ҷашни шастсолагии яке аз корхонаҳои кӯҳнаи ҷумҳурият ба амал омад.

Дар минбар сарварони вазорату идораҳои ҷумҳурият, ҳолднингҳо ва корпоратсияҳо, корхонаҳои калонтарини саноатӣ, дипломатҳои хориҷае, ки дар Ўзбекистон номнавис гардидаанд, намоёндогони ширкатҳои хориҷа-шарикони Ҷамъияти давлативу саҳҳомии «Заводи трактори Тошканд» нишастаанд.

Маҷлиси мутантанро директори генералии Ҷамъияти давлативу саҳҳомии «Заводи трактори Тошканд» М.Аҳмадҷонов ифтихор бахшид. Суруди миллии Ўзбекистон садо медиҳад.

Матни Муборакбодии Президенти Ҷумҳурияи Ўзбекистон Ислом Каримовро ба унвони ҷамъи меҳнатии Ҷамъияти давлативу саҳҳомии «Заводи трактори Тошканд» Нахуствазир Ҷумҳурияи Ўзбекистон Ҷули Султонов ҳонда медиҳад.

Мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурияи Ўзбекистон «Дар бораи мукофотонидани гурӯҳи қоркунон ба муносибати 60-солагии ташкили «Заводи трактори Тошканд» ба қоркунони бехтарини корхона мукофотҳои давлатӣ супурда мешавад.

Ба майдони Маҷмӯи варзишӣ тракторҳои навои, ки ба қариб аз конвейери завод баромадаанд, қатор-қатор ворид мегардад. Ва ин техника фахру гурури корхона аст. Яқинд сол муқаддам ба истеҳсоли он шурӯъ карда буданд, алҳол онҳо ба фахру гурури деҳқонон, фермерон мубаддал гардидаанд.

Дар фарҷони тантанаҳои консерти калони идона бо иштироки ситораҳои эстрадаи ватанӣ ва ҳаваскорони санъат намоиш дода шуд.

Дар тадбир ҳокими шаҳри Тошканд Р.Шоабдурахмонов иштирок намуд.

(Ҷ.А.).

Мукофотҳо муборак!

Барои хизматҳои калоннашон дар рушди мошинсозии кишварҳои ҷумҳурият, табиқӣ қомеъҳои илму техника ва технологияҳои замонавӣ дар истеҳсолот, ҳамчунин иштироки Ҷаҳонияти Ҷумҳурият Заводи трактори Тошканд мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурияи Ўзбекистон аз 19 сентябри соли кунун бо унвони шоистаи «Қормандони шоистаи саноати Ҷумҳурияи Ўзбекистон», орденҳои «Меҳнат шӯҳрати», «Дустилик», медали «Шӯҳрат» мукофотонида шуданд.

Мо мукофотонидашудагонро аз самими қалб муборакбод намуда, дар қорҳои минбаъдашон қоркунони калонро орзу намуда, дар роҳи рушди саноати мошинсозии кишварҳои ҷумҳурият фатҳи қуллаҳои навои навои меҳнатиро таъмин дорем.

Сафари Президент ба Литва

Президенти Ҷумҳурияи Ўзбекистон Ислом Каримов 23 сентябр бо сафари расмӣ ба Литва рафт.

—Ҷумҳурияти Литва дар байни давлатҳои соҳили Балтика мамлақати ҳаматарафа инкишофёфта, дорои нерӯи баланди иқтисодӣ ба ҳисоб меравад.—гуфт сарвари давлатамон ҳангоми мусоҳиба бо паёмнигорон дар майдони ҳавоии Тошканд.—Халқи Литва дар давраи собиқ Иттиҳод яке аз аввалинҳо шуда барои ба даст овардани истиқлолият саъю кӯшиш намуд ва ба мақсади хеш расид. Ва алҳол мамлақати мазкур дар соҳаи иқтисодиёт ба қомеъҳои калон муваффақ гардида, дар арсаи байналхалқӣ соҳиби обрӯву эътибори калон гардидааст. Литва давлатест, ки дар байни мамлокии собиқ Иттиҳод аввалин шуда дар арафаи узви НАТО ва Иттиҳоди Аврупо гардида мебошад. Аз ин нуктаи назар вусъат додани ҳамкории ҳамҷониба бо ин мамлақат ба мақсади стратегӣ мо мувофиқат мекунанд.

Айми кунун яқоя қардани нерӯҳои иқтисодӣ, сибсӣ ва иҷтимоии Ўзбекистон Литва ва ошқор қардани самтҳои навои навои

ҳамкории ба ҳамдигар муфидро тақозо дорад. Масалан, бандари Клайпеди барои ба бозори ҷаҳонӣ бурдани маҳсулоти Ўзбекистон аҳамияти муҳим касб мекунанд. Пештар бисёр монеаҳо дар бобати бурдани борҳо тавассути ин бандар ҷой доштанд. Алҳол айём тағйир ёфтааст, вақти пурра аз байн бардоштани ҷунин монеаҳо расидааст. Дар навобати худ барои Литва вусъат додани ҳамкории ҳамҷониба бо Ўзбекистон аҳамияти калон дорад.

Дар рафти сафар ба имзо расондани панҷ ҳуҷҷат дар назар дошта шудааст. Яке аз муҳимтарини онҳо ҳуҷҷат дар бораи минбаъда таҳким бахшидани дӯстӣ ва ҳамкории байни Ўзбекистон ва Литва мебошад. Ҳамчунин дигар ҳуҷҷатҳои муҳим ҳастанд, ки дар байнашон Шартнома дар бораи ҳамкории Донишгоҳи миллии Ўзбекистон бо Донишгоҳи Вилнюсо номбар қардан мумкин. Алқисса, ҳуҷҷатҳои имзошаванда барои рушди равоиёт байни мамлақатҳоямон, таҳмири минбаъдаи риштакҳои дӯстӣ байни халқҳоямон хизмат мерасонанд.

(Ҷ.А.).

Ба мақсад расиданд

Ҷамъияти саҳҳомии тарзи қушои «Ўзаксионсавдо» ҳар як савдои музоядаи худро дар асоси нақшаи пештар тартибдода амалӣ мегардонад ва ба мӯҷиборони доими худ таъин барқияҳо мефиридаст, то ки барои сарнамоянда шудани ҳар як тиротари саҳми худро гузаранд.

Савдои навобатии музояда ҳам сарнамоянда гузашта, дар он ҳамчунин вақилини ширкату фирмаҳои номдори хориҷа иштирок намуданд. Аз он қумла, ба онҳо ба ивази асбори озодтабодул 8 номгӯи маҳсулоти сариасриф пешкаш карда шуд.

Шарикони хориҷа ба нахи пахта, қуноқрои пахта, мисси қатодӣ, прокати маъданҳои ранга майлу шавқ калон зохир қарданд. Оқибат ба андозаи 5280 ҳазор доллар ИМА маҳсулот фурухта шуд.

Минчумла, ба савдои музояда 2000 тонна нахи пахтаи нахи оғозиаш 911 доллар ИМА дар ҳафт шабақа пешкаш гардид. 1750 тоннаи он бо нахи оғозӣ ба фуруш рафт.

Дар 6 шабақа 6980 тонна қуноқҳои пахта ба иштирокдорони савдои музояда муарифӣ қарда шуда, нахи оғозӣ ки тоннаи он 55 доллар муқаррар шуда буд. Ҳамаи он

бар ивази 66-85 долларӣ ба як тоннааш ба фуруш рафт.

Маълум аст, ки мисси қатодӣ маъдани ранга ба ҳисоб меравад ва талабгори зинде дорад. Дар савдои музояда 2000 тонна мисси қатодӣ нахи оғозӣ ки тоннааш 1402 долларӣ пешкаш гардид. Харидорон бошад, ҳамаи онро ба ивази як тоннааш 1403-1404 доллар ИМА харид намуданд.

Ҳини савдои музояда маълум гардид, ки талаб ба прокати маъданҳои ранга хеле баланд аст. Ин аст, ки дар фурсати кӯтоҳ 2000 тонна маҳсулот ҳарчанд нахи оғозӣ ки тоннаи он 170 долларӣ муқаррар шуда бошад ҳам, ба фуруш рафт. Миссон ба як тоннаи он 174 доллар ИМА маблағ сарф қарданд.

Аз рӯи натиҷаҳои савдои музояда байни «Ўзаксионсавдо» ва қоркунони он ба ҳуҷҷатҳо дар бобати расонда додани маҳсулот ба имзо расиданд.

Ҳамин тавр, қоркунони «Ўзаксионсавдо» ба мақсади худ расиданд ва қарор доданд, ки савдои навобатии музоядаро 17 октябри соли кунун мегузаронанд.

(Паёмнигори мо).

«Пахта-2002»

Суръату сифати баланд

Пахтакорони ноҳияи Оққўргони вилояти Тошканд устодони қори худ мебошанд ва ҳар сол аз пешбиникарда бештар пахта супурда, фармоиши давлатиро барзиёб ба иҷро мерасонанд. Имсол низ онҳо аз рӯзҳои аввали баҳор ба замин пунбадоноро кошта, дар асоси қоидаҳои агротехникии на-

ҳолқоро парвариш намуда, ҳосили фаровон рӯёнданд. Аз ҳамаи сабаб фатҳи қуллаи баланд—супурдани 40 ҳазор тонна пахтаро ба нақша гирифтаанд.

Алҳол дар саҳроҳои хоҷаҳои ширкатӣ, фермерии ноҳияи мазкур суръату сифати баланди ҷамъовари пахта таъмин қарда шуда, сафи пудратчиёни оилавие

(Ҳабарнигори мо).

Ғалабаҳои меҳнатии пахтакорон

Меҳнаткашони ноҳияи Асака вилояти Андиҷон ба марраи мурод расиданд. Онҳо ба давлат 17741 тонна пахта фурухтанд. Ҳосилнокии аз ҳар гектар ба 29 сентнерӣ рост омад. Хоҷаҳои пешқадам бошад, ҳосилнокиро аз ҳар гектар ба 40 сентнерӣ расондаанд.

Дар ноҳия аввалин шуда аҳли меҳнати хоҷагии ширкатӣ ба номи Бобур аз иҷрои фармоиши давлатӣ мурод расонданд. Онҳо супоришро 18 сентябр ўда қарданд. Хоҷаҳои ширкатӣ «Ўзбекистон», ба номи Г.Ёқубов, «Ўзбекистон мустақиллиги», «Асака» ҳам ба қомеъҳои калон муваффақ гардидаанд. Ҷамъаҳои иҷоракоре, ки ба он Юнусқорӣ Алимов, Ҷўраҳон Акбаров, Исоққон Сотвондӣ, Валӣқон Юсуфов, Шертой Бекбўтаев, Бобир Юнусов сарвари мекунанд, то ҳол нисбати ўҳаддорӣ 10-25 фоиз бештар пахта супурдаанд.

Дар саҳроҳои ноҳия ҳосилнокиро парвариш намуда, ҳосили фаровон рӯёнданд. Аз ҳамаи сабаб фатҳи қуллаи баланд—супурдани 40 ҳазор тонна пахтаро ба нақша гирифтаанд. Алҳол дар саҳроҳои хоҷаҳои ширкатӣ, фермерии ноҳияи мазкур суръату сифати баланди ҷамъовари пахта таъмин қарда шуда, сафи пудратчиёни оилавие

ри баҳори имсолаи серборишро барқараф сохта, тадбирҳои агротехникиро сари вақт гузаронда, ҳосили фаровон рӯёнданд. Онҳо ба давлат 16754 тонна пахта фурухтанд.

Супоришро аз 10 хоҷагии ширкатӣ нўҳтояш ва тамоми 16 хоҷагии фермерии ноҳия барзиёб иҷро намуданд. Ҳосилнокии аз ҳар гектар ба 32 сентнерӣ рост омад.

Сариосиёғиён суръати ҷамъовари ҳосилро рӯз то рӯз баланд бардошта, ният қарданд, ки ҳаҷми маҳсулоти умумиро ба 22 ҳазор тонна, ҳосилнокиро бошад, аз ҳар гектар ба 42 сентнерӣ расонанд.

Ба фикри мутахассисон омилҳои асосии қомеъҳои ҳар ду ноҳия собитқадамона амали гардондани истеҳсолот дар деҳот, бештару васеъ тадбиқ қардани шаклҳои муталифи молиятӣ, афзудани дараҷаи манфиатдорӣ одамон мебошад.

(Ҷ.А.).

Дар Олий Маҷлиси Ҷумҳурияи Ўзбекистон

Конфронс тахти унвони «Тамил додани қонунгузорӣ дар бораи ташкилотҳои ғайридавлатии ғайритиҷоратӣ ҳамчун шартҳои муҳими рушди асосҳои ҷамъияти шаҳрвандӣ дар Ўзбекистон» дар Олий Маҷлиси Ҷумҳурияи Ўзбекистон ба амал омада, аз рӯи лоиҳаи «Мададрасонӣ ба рушди раванди демократиконӣ дар Ўзбекистон»-и доираи Барномаи ТАСИС яқоя бо Қумитаи Олий Маҷлиси оид ба муассисоти демократӣ, ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва мақомоти худидораи шаҳрвандон гузашт. Иштирокдорони конфронсро ҷонишини Раиси Олий Маҷлиси Борис Бугров ҳайра маҳдам гуфт.

Ба ҳукми иштирокдорони конфронс иттилооти муҳтасар дар бораи дар Ўзбекистон қушои шудани «Хонаи Аврупо» пешкаш гардид. Ва онро раиси Комиссияи Иттиҳоди Аврупо ҷаноби Питер Реддиш воқеаи хеле муҳим тавзеҳ дод.

Дар конфронс раиси қумитаи Олий Маҷлиси оид ба муассисоти демократӣ, ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва мақомоти худидораи шаҳрвандон Акмал Саидов тахти унвони «Қонунгузорӣ дар бораи ташкилотҳои ғайридавлатии ғайритиҷоратӣ дар Ўзбекистон» ваъз ва пешомадҳои рушд, сарвари лоиҳаи «Мададрасонӣ ба рушди раванди демократиконӣ дар Ўзбекистон»-и Барномаи ТАСИС ҷаноби Райнхард Ролли (Олмон) тахти унвони «Тақрибаи арзи ҳастии ташкилотҳои ғайридавлатии ғайритиҷоратӣ: амалияи аврупоӣ» ва дигарон маъруза қарданд.

Баъд конфронс қори худро дар гурӯҳҳо давом дода, иштирокдорони он муаммоҳои умда ва пешомадҳои арзи ҳастии ташкилотҳои ғайридавлатии ғайритиҷоратиро мавриди муҳокима қарор доданд.

Баъд натиҷаҳои конфронс ҷамъбаст гардид. Тавсияҳои дахлдорӣ воқеи дода шуданд. Лоиҳаи қонунҳои «Дар бораи бунёди ҷамъиятӣ», «Дар бораи фаъолияти хайриотӣ», «Дар бораи қаролатҳои ҳуқуқии ҷонибдорони давлатӣ оид ба арзи ҳастии ташкилотҳои ғайридавлатии тиҷоратӣ» аз нигоҳи манфиатдорӣ ва қордонӣ мавриди муҳокима қарор гирифтанд.

xxx

Маҷлиси Комиссияи парламенти Ўзбекистон оид ба регламент, этика ва таъмини фаъолияти вақилини халқ ба амал омада, тахти сарпарастии раиси он Шакарқон Ҳўҷаиёзова гузашт. Дар он рафти иҷрои Қонун «Дар бораи мақоми вақилини халқи Ҷумҳурияи Ўзбекистон» дар вилояти Тошканд, минчумла фаъолияти вақилини халқ дар ҳавзаҳои интихоботӣ мавриди муҳокима қарор гирифтанд.

Иштирокдорони маҷлиси ба фаъолияти вақилини халқ, ки аз ҳавзаҳои интихоботӣ вилояти Тошканд интихоб гардидаанд, тавзеҳоти муфассал доданд. Зирқ ёфт, ки ба онҳо барои амалӣ гардондани вақолатшон, фаъолияти босамару сарҷанбашон қулли шариот фароҳам оварда шудаанд. Қорҳо дар маҳалҳо қар асоси мурочиҷа ва тақлифу мулоҳизаҳои тақил қарда шудаанд, ки аз интихобқунандагон расидаанд. Мурочиҷаҳои шаҳрвандон, ки ба ҳаёти ҷамъиятӣ, фарҳангӣ ва хоҷагидорӣ алоқаманд ҳастанд, ҳамеша дар маркази диққати эътибори вақилини халқ мебошад.

Ба таъмини иҷрои қонунҳои, ки Олий Маҷлиси қабул қардааст, диққати эътибори маҳсус ниғоронда мешавад. Фаъолияти, ки дар ин бобат вақилини халқ дар ноҳияҳои Пскент, Бекобод, Бўқа ва шаҳри Алмалӣқ амалӣ гардондаанд, боиси диққати эътибор мебошад.

Оид ба мавзӯи будани ҳар қатор қамбудиву хатоҳои дар соҳаи мазкур ҳарф зада шуд. Аз рӯи маъсалаҳои муҳокима гардида, қарорҳои дахлдор қабул шуданд.

(Паёмнигори ҳудамон).

Мактаби бехтарини сол

Ғолиби озмун-азнаваргузарони «Мактаби бехтарини соли 2002» ҷамъи мактаб-интернати рақами сеюми ноҳияи Марҳаматӣ вилояти Андиҷон доништа шуд.

Дар ин озмун ҷамъаҳои мактабҳои иштирок намуданд, ки дар шаҳри навоҳии худ бехтарин доништа шуда буданд. Аъзои ҳамамон на танҳо дараҷаи дониш, бозефтоҳи амалии хонадонагон, балки иштироки онҳоро дар олимпиадаҳои ҷумҳурий аз рӯи фанҳо, дар мактаб маъбур будани умуми маркетинг, ҳаҷми маблағи берун аз ҳисоби буча ба даст омада, ташаббусҳои навои умумгиронро оид ба тақмили раванди таълим, усулҳои ғайрианъанавӣ машғулиятгузаронӣ ба ҳисоб гирифтанд.

95 фоизи хатмқунандагон мактаби рақами сеюм ҳар сол ба донишқадаҳо дохил мешавад. Онҳо дар олимпиадаҳои ҷумҳурий ва вилоятӣ фаъолаҳои иштирок мекунанд. Ҷамъи мактаб ду сол пай ҳам аз рӯи савдонокии компютерӣ ҷои аввалро ишғол мекунанд.

Ҷиммати

пахтатозакунандагон

Аҳли Ҷамъияти саҳҳомии азнаварқарди пахтаи «

Иқтисод ва муносибатҳои бозаргонӣ

Бартарияти корхонаи муштарак дар чист?

Алҳол дар ҷумҳурият беш аз се ҳазор корхонаи муштарак ба сармояҳои хориҷӣ арзи ҳастӣ карда, дар бобати вусъат додани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти сермасриф саҳми калон мекушад. Корхонаҳои мазкур маҳсулоти ивазкунандаи воридоти тайёр карда, қисми зиёди маҳсули дастӣ худро ба содирот бароварда, дар бобати ҳосил шудани асбоби озодтабодули нақши калоне мегарданд. Ин суҳанонро ба корхонаи муш-

сол ташкил медед. Солҳои аввали истиқлолият ба аҳли завод як қатор душвор омад, ки алоқаманди қанда шудани риштаҳои доимии пештара буд. Зеро аксар ашёи хомро аз берун мегирифт ва муқовинаш ҳам берун аз Ҷумҳуристон буд. Ҳарчанд завод соли 1993 ба Ҷамъияти давлатӣ таъсис шуда, «Оби Раҳмат» мубаддал гардида бошад ҳам, то соли 1993 қораш он қадар омад накард. Зеро маҳсулот ба андозаҳои байналхалқӣ ҷавобгӯ набуд ва аксар харидоронаш аз дохили ҷумҳурият буд. Он бошад, пеш аз ҳама барои ворид

шудани асбоби озодтабодули монеъ мегардид. Дар ҷунин айём шиори маъмули «Ҳар як ноҳия бояд соҳиби хонаи муштарак бошад!» ба миён омаду аз муҳим ҳисоби ҳама дар бобати ташкил кардани корхонаи муштарак пурсӯ гардонд. 23 февралӣ соли 1997 мувофиқи қарори саҳмондорони муштарак Ҷумҳурият ба раисии Кенгаши назоратӣ Ян Догнал интихоб шуд. Вай ҳамон вақт сарвари фирмаш

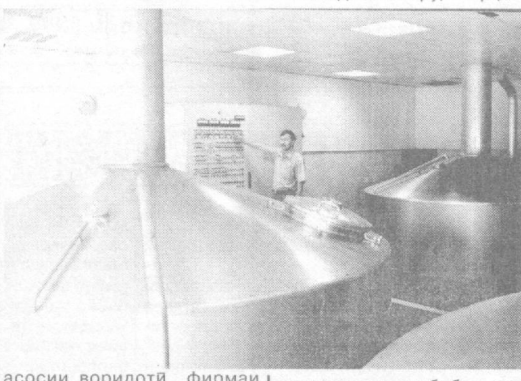
дани маҳсулоти сермасриф фароҳам омад. Оқибат пивохонаи машҳур, аз қабили «Блэк Пулсар», «Голд Пулсар», «Силвер Пулсар», «Самарканд», «Шердор», «Зарафшон», «Нӯшокиҳон», «Себи кабуд», «Афлесун», «Лимӯи табии», «Кола», «Обҳои маъдани» «Самарканд» ва ғайраҳо аз рафҳои муассисаҳои савдо қанда намунаҳои омехтаи ин маҳсулот ба роҳ монда шуд. Чунки талаб афзуд ва сабаб дошт. Сараввал онҳо аз рӯи анъаноти беш аз садсола ва таҷриботи замонавӣ ва аз рӯи таҷрибаи мутахассисони чехӣ тайёр мегардид. Яъне анъанот бо технологияи замонавӣ ҳамроҳангӣ пайдо кардааст.

Ҳашт сеҳи истеҳсоли ва ҳамаи микдор сеҳи ёрирасон силсилаи бузургӣ истеҳсолиро ташкил дода, сифати кори қарордори лаборатория месаҷад, ки бо асбоби устунаи аз ҳама замонавӣ муҷаҳҳаз аст барои ҳушӣ-фат шудани маҳсулот саҳми калон мекушад. Дар ин ҳолат ашёи хом сар карда, то маҳсулоти нимтайёри тайёр ва режимиҳои технологӣ синҷа-корона аз таҳти назар мегузаранд. Аз ҳамаи сабаб то ҳол аз харидорони ягон эътирознома гирифта нашудааст. Ва сабаби дигарӣ қомеби мазкурро аҳли завод дар микдори калон ба рӯи об баровардани соҳмонӣ таҷдиди сеҳи истеҳсоли мелиндоранд. Чунки сеҳи маҳсулотпазӣ, безаргардонӣ, маҳсулотрезӣ ҳам ба шиваву ҳам ба бочақо ва ғайра пурра таҷдид ёфтанд. Соли 2001 ба шӯъбаи СКТ 12 танкаи (зарфи) маҳсулоти гузошта шуд, ки ҳар қадом 9,5 ҳазор дал маҳсулотро маҳфуз мебард. Дар ин ҳолат маҳсулот хушк карда, ба сеҳи софқунӣ роҳ пеш мегузард. Маҳсулот аз ҳар гуна бӯйҳо ҳифз карда мешавад, қафӣ маҳсулоти ба вучуд меоваранд, ки дар бобати ҳушӣ шудани маҳсулот нақши калон мегузард. Аз ҳама муҳимаш, тамоми қараёни истеҳсолот аз тарафи компютер идора шуда, назорат карда мешавад. Ба аз ин сеҳи маҳсулот ба сеҳи маҳсулотрезӣ рафта месаҷад, ки дар ин ҳолат коркунонро ба кӯмаки хатти на маҳсулотро ба шиваву ҳам нима-лтра мезананд. Иқтидорӣ хатти мазкур дар ҳақ соат 24 ҳазор дона шиша маҳсулот

та шавад.

Барои тайёр кардани маҳсулот ашёи хом маҳалливу воридоти истифода мегардад. Маҳсулотрасондаҳандаи

алюминӣ тайёр гардад. Аввало он барои дуру дароз нигоҳ доштани маҳсулот мусоидат кунад, дар айни замон ҳушӣро ашро таъмин мекунад. Аз ин рӯ, корхона

асосии воридоти фирмаш «Ян Догнал Пуло» мебошад. Ва фирмаш мазкур онро аз Чехияву Қазоқистон меоварад. Онро асосан сӯманакӣ ҳа, розак ташкил медиҳад.

Ҳукумати Ҷумҳуристон барои маҳаллигардонии истеҳсолоти корхонаи мазкур ғамхорӣ зоҳир мекунад. Нақшаи

таҷдидӣ дар ин бобат сар шуданд ва самараш хуб мегардад. Оқибат намунаи маҳсулот, сифатҳои бехтар мегардад.

Мӯҳлати нигоҳ доштани маҳсулот дароз мешавад. Мутахассисони завод дар озмуни наомӣҳо ба маҳсулоти нави худ иштирок наму-

тадбирҳо андешида шудааст, ки асоси маҳсулот—ашёи хом дар ҳақиқат қарордори муштарак карда мешавад. Аз ин ҷумла, ба қариб сеҳи сӯманакӣ чав дар худро боз намуна, ки соли қариб 1600 тонна маҳсулот тайёр мекунад. Ба ҳамаи 80 фоизи талаби корхона ба ин маҳсулот қонеъ гардонда шуд.

Диллери асосии корхона Ҷамъияти саҳмонии тарзи қулодӣ «ПТК Пулсар» мебошад, намоёнҳои худ ва хонаҳои тиҷоратиро дар хориҷи наздик—Туркменистон, Тоҷикистон, Қирғизистон, Россия қулодаст.

Ва он сабаб дорад. Бозори Осиёи Марказӣ дар бобати истеҳсоли пива ва нӯшокиҳои ғайриспиритӣ ҷаққон аст. Чунки, дар давоми сол нӯҳ-дах моҳ дар ин сарзамин гармо ҳукмронӣ мекунад. Корхона соли гузашта бори аввал ба андозаи 19770 доллари ИМА маҳсулотро ба содирот баровард. Исрол бошад, ин нишондиҳанда ба 180000 доллари ИМА расонда мешавад. Боз як навиҷарӣ. Соли гузашта завод реҳтани пиворо ба зарфҳои якуним-лтра ба роҳ монд ва хато накард. Талаб ба он афзуд. Ин аст, ки имсол 50 фоизи тамоми маҳсулот маҳз ба ҳамаи гуна зарфҳо реҳта мешавад.

Аҳли завод талаби бозори байналхалқиро омухта, ба чини ҳулоса омад. Бояд минбаъд маҳсулот дар зарфҳои

да, қомеъ мегарданд. Масалан, соли 2001 дар ҷаҳнозори «Пиво», ки Ассотсиатсияи «Озӣ-оқат» соҳмон дод, иштирок намуна, аз рӯи доимӣ соҳиби диплом ва муқофот гардид. Яъне пивои корхона аз ҳама маҳсулоти маҳбӯб гардид, ҳамчун корхонаи эътирофи гардид, ки соҳиби технологияи аз ҳама замонавӣ соҳа мебошад.

Ба саволи мо «Бартарияти корхонаи муштарак дар чист?» сарвари ҷамъияти саҳмонии тарзи қулодӣ заводи рақами якуми пивои Самарканд Александр Петрович Кузнецов ин тавр ҷавоб гардонд:

Корхонаи муштарак ин пеш аз ҳама маҷони технологияи замонавӣ, маҳсулоти ҳушӣсифати бозорӣ, ба даст овардани микдори зиёди асбоби озодтабодули ва ишғол кардани бозори байналхалқиро дорад.

Ба ин гуфтаҳо ба ҷону дил ҳамроҳ гардем ва боварӣ ҳосил кардем, ки ояндаи корхона дурхашон аст.

Э.ТУРДИҚУЛОВ, Х.ҶУМЪАЕВ, мухбирони махсуси «Овози тоҷик».

Дар суратҳо: 1. Директори истеҳсоли заводи Раҳмат Бӯриев ва сардиректори корхона Александр Кузнецов. 2. Қорғари пешкада Собир Хуррамов. 3-5. Лаҳзаҳо аз фаъолияти корхонаи муштарак.

Аксбардор: Владимир ПОРТНОВ.

Навгониҳои Тоҷикистон

Терминали нави ҳавой

Терминали нави оид ба хизматрасонӣ ба мусофирони ватаниву хориҷа, ки тавассути тайёриҳои парвоз мекунад, дар майдони ҳавоии Душанбешах қулода шуд. Вай имконияти фароҳам овардани шароити мусоириро барои амали гардондани рейсҳои байналхалқӣ таъмин сохта, дар як навабат ба мусофирони ду рейс ҳам дар хатти якум ҳам дуҷум хизмат мерасонад. Дар ин бора сардиректори Ширкати ҳавопаймоии «Тоҷикистон» Ш.Мирзоиломов хабар дод. Иқтидори мусофиргузарони терминал се-сад нафар дар давоми як соат мебошад. Мусофирон аз он ҳам аз номнависқунӣ, назорати гумруқӣ, сарҳадбонӣ ва маҳсулоти меҳнатаранд ва ин амалиётҳо тавассути таҷдиди замонавӣ омонисохт ба рӯи об бароварда мешавад.

Танҳо ба ду ноҳия

Қариб панҷ ҳазор нафар донишҷӯёни ҳуҷандӣ имсол ба ҷамъовари пахта сафарбар карда мешаванд. Аз рӯи суҳанони мудири шӯъбаи илм, муассисаҳои таълими мисли маҳсулоти олии вилоти Суғд Рустам Усмонов маълум мегардад, ки имсол танҳо ду ноҳия—Ашт Зафаробод изҳор кардаанд, ки барои ҷамъовари пахта ба донишҷӯён нибз доранд. Ба ноҳияи Ашт 300 нафар, боқимонда донишҷӯён бошад, ба ноҳияи Зафаробод сафарбар мегарданд. Дигар воқидҳои маълумӣ чун солҳои пешина тамоми ҳосилро ба қуваи худ ғундоштананд.

Ба ҷамъовари пахта донишҷӯёне сафарбар карда мешаванд, ки аз ҳисоби маблағи бӯча таҳсил доранд, суҳанашро давом дод Р.Усмонов. Шартномае, ки байни ҳоҷаҳои ноҳияҳо ва роҳбарии донишдаҳо ба имзо расидаанд, 30-40 рӯз дар ҷамъовари ҳосил иштирок намунаи донишҷӯёно дар бар гирифтааст.

Аз озодӣ маҳрум гардид

Дар суди ноҳияи Марказии Душанбешах қараёни суд нисбати шаҳрванди Тоҷикистон Иброҳим Уринбоев ба анҷом расид. Чуноне ки аз Маркази равоибти ҷамъияти Вазорати амниятӣ ҷумҳурият хабар доданд, ба ӯ айб аз рӯи қатор Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурияти Тоҷикистон гузошта шудааст. Истиноқ ошкор сохт, ки соқии 29-солаи ноҳияи Хисор И.Уринбоев, ки дар шаҳри Душанбе истиқомат дорад, яке аз фаёлоии ҳизби «Ҷизб-ут-таҳрир» будааст. Вай бо тарғибу ташвиқи фаёлона, ҳамчунин паҳн кардани ғоии ин ҳизб дар ҳудуди ҷумҳурият машғул гардидааст ва аз тарафи қарордори мақомоти ҳизби ҳуқуқи тартибот дастир шудааст. Суд И.Уринбоевро аз озодӣ ба мӯҳлати нӯҳ сол маҳрум карда ва гузарондани мӯҳлати ҷазо дар калонияи режими саҳт ҳукм баровардааст.

Супурдани эътиборнома

Сафири Факуллода ва Мухтори Афғонистон дар Тоҷикистон Муҳаммад Довуд Панҷшерӣ эътиборномаи худро ба

Президенти Ҷумҳурияти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонов супурд. Чуноне ки қотиби матбуоти Президенти Тоҷикистон Зафар Саидов хабар дод, Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонов маънии рамзӣ доштани маросими супурдани эътиборнома дар арафаи иди Рӯзи истиқлолияти Тоҷикистон зикр намунадаст.

Ҳангоми мулоқот ҷонибҳои дуҷониба масъалаҳои мавриди баррасӣ қарор доданд, ки ба муаммоҳои ҳамаҷониби дучониба дар соҳаҳои муқталиф ва рағби раванди сулҳохона дар Афғонистон алоқаманд буданд. Қисми зиёди борҳои инсонпарварона ба ҳудуди Афғонистон аз қаламрави Тоҷикистон расонда доданд ба алоҳидагӣ зикр ёфт. Тармиҳои хатти нақли барқ аз Тоҷикистон ба ҳудуди Афғонистони шимолӣ, соҳтани пул дар дарёи Панҷ давом дорад.

Дар вақтҳои наздик дар ҳудуди Афғонистон соҳтмони роҳи оғоз меёбад, ки Тоҷикистонро бо Эронӣ Покистон пайваст мекунад.

76,9 миллион доллар

Моҳҳои январ-июли қунон ҳаҷми кӯмаки берунаи инсонпарварона ба Тоҷикистон аз 76,9 миллион доллари ИМА гузаштааст. Аз рӯи маълумоти Қумитаи давлатии омори Тоҷикистон ба мамлакатаи ӯ 33 давлати хориҷӣ дуру наздик қунон расондаанд. Дар ин қунон ҳиссаи ИМА 43,9 фоиз, Олмон-3,5, Тайван-3,3, Қуриё-3,1, Хуланд-2,2, Россия 2 фоизро ташкил дод. Аз тарафи ин давлатҳо ба Тоҷикистон моҳҳои январ-июли қунон 115,8 ҳазор тонна бори инсонпарварона, аз он ҷумла 8,2 ҳазор тонна гандум, 3,6 ҳазор тонна равғани рустани, ҳамчунин дигар озуқаворӣ, молҳои зарурати аввалин, ғаймаҳо, доруҳо, дармон, воситаҳои нақлиётӣ, масолеҳи бинокорӣ расонда дода шудааст.

Бо 16 килограмм ҳероин

Дар Тоҷикистон қарордори Вазорати амниятӣ мамлакат ба даст афтод, ки дар моҳиаш 16 килограмм ҳероин дошт. Чуноне ки аз Вазорати умуми дохилаи мамлакат хабар доданд, қараёни боздоштани прапоршики шӯъбаи Вазорати амният оид ба ноҳияи Муъминобод Шералӣ Бобоев аз тарафи қарордори раёсати оид ба мубориза ба муқобили ҷинояткорӣҳо мутааққили ҷумҳурият ба рӯи об бароварда шуд. Ҳангоми аз назаргузарони мошини ҳаҷми тамағи ВА3-2121-и ӯ моддаи наҳшамаандӣ ёфт гардид. Наҳшақаллоб ва ду шарикӣ ӯ дастир гардид. Парвандаи ҷиноятӣ қулода шуда, алҳол истиноқ давом дорад.

Танҳо бо руқсати СММ

Вазирӣ умуми хориҷаи Фаронса Доминак де Валпен, ки бо сафари расмӣ дар Тоҷикистон меҳмон буд, изҳор кард, ки амалиётҳои дилхоҳи ҳарбии ИМА нисбати Ироқ бошад танҳо ба розигӣ ва маъқулибӣ СММ ба рӯи об бароварда шавад. Сарвари идораи сисёсати берунаи Фаронса илова кард, ки мамлакатаи ӯ тарафдори ба Ироқ баргашта фирмистодани инспекторони ҳарбии СММ мебошад. Агар Бағдод аз ҳамаҷониби СММ рӯ гардонанд, Шӯрои Амният бояд қарори дахлдорро баробари ба назар гирифтани оқибатҳои он қабул кунад.

«Туркистон-пресс»—«Вароруд».

Ба пешвози 2700-солагии Шаҳрисабз

27 асри шаҳри қадима

Аҳли илму ҷамъияти ҳаҷон имсол 27 садаи Шаҳрисабзро мутантан қайд менамоянд. Тадбирҳои идона дар мамлакатаи мувофиқи қарорҳои ЮНЕСКО ва Ҳукумати Ҷумҳуристон ба амал меоянд.

Яке аз вилотиҳои қадимаи Ҷумҳуристон, ки дар асри миёнаи гузашта Кеш ном дошт, пештар соҳиби маркази қадима ҳам буд, ки дар минбаъдои таърихӣ ҷои худро дар марҳа-лаҳои муқталифи таърихӣ тағйир додааст. Ва он дар таърихи ҷуғрофияи Осиёи Миёна, аз он ҷумла ҳоли ҳозир нодир ба ҳисоб меравад.

Сарчашмаҳои таърихӣ маънидо мекунанд, ки саравал шаҳри мазкур дар соҳили Қайнашарӣ-маҷори Қашқадарӣ, дар маҳале сохта шудааст, ки алҳол аз ҳаробҳои бемисли димнаи Узунқирӣ масоҳаташ 70 гектар иборат буда, тарҷумани тахтлафазии он ба забони тоҷикӣ «адри дароз» мебошад. Шаҳри мазкур бо деворҳои му-стаҳкам ихота карда, қасре сохта буданд, ки қароргоҳи ҳуқмдор алҳол маънидо карда мешавад. Ва санаи соҳтмони онро олимони ба садаҳои VIII-VII то милод мансуб медонанд. Дар садаи аввали солшумориҳои мо он ҳароб гардида, ба ҳоли худ партофта шуда будааст.

Баъд маркази вилоти мазкур ба ҷои ҳозираи ноҳияи Китоб қулода будааст, ки дар ин бора обидҳои ғулоҳи медиҳанд, ки дар садаҳои III-II то милод сохта шудаанд. Аз рӯи маълумоти ҳафтишумориҳои вайро-наҳои Қаландартеппа дар қарӣ худ соҳтмони шаҳро пинҳон кардаанд, ки мақоми пойтахти вилоти дар садаи аввали солшумориҳои мо гирифта, аз тарафи истилогарони араб ба ҳок яқсон гардидаанд.

Баъд ба соҳтмони маркази нави вилот дар садаҳои IX-X шурӯъ кардаанд он ба худ ном Кешро гирифтааст силас аз-баски ҳама ҷо сабуз ҳуррам буд, ба он номи Шаҳрисабзро муносиб донастанд.

Шаҳри мазкур дар солҳои ҳуқмронии Амир Темур ва те-мури умри дубораи худро аз сар гузарондааст. Дар ин бора маълумоти таърихӣ ва иш-тоҳи ёдгориҳои ғулоҳон аз ис-теъдоди баланди ҳунармандони мактаби меъмории маҳаллӣ, устоёни ҳоразӣ ва форӣ да-рак медиҳанд. Чунин ғамхорӣ ба шаҳри мазкур пеш аз ҳама ба номи нибони бузургамон, саравал аҳли деҳаи Ҳоҷа Илғор алоқаманд мебошад, ки дар он ҷо соҳибқирон Амир Темур дида ба дунё қулодааст. Ба гуфти

кистонӣ нишон медиҳад, ки шаҳр—пойтахти ин вилоти қадима дар тӯли 27 аср дар чанд ҷо маскан дошту баробари вази ба амаломандаи сисёсату таърихӣ ҷои худро дар марҳа-лаҳои муқталифи таърихӣ тағйир додааст. Ва он дар таърихи ҷуғрофияи Осиёи Миёна, аз он ҷумла ҳоли ҳозир нодир ба ҳисоб меравад.

Сарчашмаҳои таърихӣ маънидо мекунанд, ки саравал шаҳри мазкур дар соҳили Қайнашарӣ-маҷори Қашқадарӣ, дар маҳале сохта шудааст, ки алҳол аз ҳаробҳои бемисли димнаи Узунқирӣ масоҳаташ 70 гектар иборат буда, тарҷумани тахтлафазии он ба забони тоҷикӣ «адри дароз» мебошад. Шаҳри мазкур бо деворҳои му-стаҳкам ихота карда, қасре сохта буданд, ки қароргоҳи ҳуқмдор алҳол маънидо карда мешавад. Ва санаи соҳтмони онро олимони ба садаҳои VIII-VII то милод мансуб медонанд. Дар садаи аввали солшумориҳои мо он ҳароб гардида, ба ҳоли худ партофта шуда будааст.

Баъд маркази вилоти мазкур ба ҷои ҳозираи ноҳияи Китоб қулода будааст, ки дар ин бора обидҳои ғулоҳи медиҳанд, ки дар садаҳои III-II то милод сохта шудаанд. Аз рӯи маълумоти ҳафтишумориҳои вайро-наҳои Қаландартеппа дар қарӣ худ соҳтмони шаҳро пинҳон кардаанд, ки мақоми пойтахти вилоти дар садаи аввали солшумориҳои мо гирифта, аз тарафи истилогарони араб ба ҳок яқсон гардидаанд.

Баъд ба соҳтмони маркази нави вилот дар садаҳои IX-X шурӯъ кардаанд он ба худ ном Кешро гирифтааст силас аз-баски ҳама ҷо сабуз ҳуррам буд, ба он номи Шаҳрисабзро муносиб донастанд.

Шаҳри мазкур дар солҳои ҳуқмронии Амир Темур ва те-мури умри дубораи худро аз сар гузарондааст. Дар ин бора маълумоти таърихӣ ва иш-тоҳи ёдгориҳои ғулоҳон аз ис-теъдоди баланди ҳунармандони мактаби меъмории маҳаллӣ, устоёни ҳоразӣ ва форӣ да-рак медиҳанд. Чунин ғамхорӣ ба шаҳри мазкур пеш аз ҳама ба номи нибони бузургамон, саравал аҳли деҳаи Ҳоҷа Илғор алоқаманд мебошад, ки дар он ҷо соҳибқирон Амир Темур дида ба дунё қулодааст. Ба гуфти

олими тадқиқотгар, академики Фарҳангистони улуми Ҷумҳуристон Галина Пугачева: «Маҳз яқдилии эҷодии онҳо самарари баландиро оид ба дониши ғона, тарғиба, анъанот, саъю қули-ши бунёдқорӣ дода, ба равиши нави ишшоотсозӣ асос гузошта-анд, ки маҳсулияти меъмории Осиёи Миёнаро дар охири са-даи XIV ва аввали садаи XV та-шқил дод».

Ба вучуд омадани анъаноти нави меъмории ҳамаи вақт ҳа-мамонан ҳам хис кардаанд. Дар ин бора муаррихи номдори Ибни Араб, ки дар Самарканд ҳаёт ба сар бурдааст, аз ҳусуси бунёд-қорҳои теуриён хабар дода, гуфтааст, ки «Усули нави» дар ин бобат ҳукмрон буда, Қаробҳои тахтлафазии он ба забони тоҷикӣ «адри дароз» мебошад. Шаҳри мазкур бо деворҳои му-стаҳкам ихота карда, қасре сохта буданд, ки қароргоҳи ҳуқмдор алҳол маънидо карда мешавад. Ва санаи соҳтмони онро олимони ба садаҳои VIII-VII то милод мансуб медонанд. Дар садаи аввали солшумориҳои мо он ҳароб гардида, ба ҳоли худ партофта шуда будааст.

Баъд маркази вилоти мазкур ба ҷои ҳозираи ноҳияи Китоб қулода будааст, ки дар ин бора обидҳои ғулоҳи медиҳанд, ки дар садаҳои III-II то милод сохта шудаанд. Аз рӯи маълумоти ҳафтишумориҳои вайро-наҳои Қаландартеппа дар қарӣ худ соҳтмони шаҳро пинҳон кардаанд, ки мақоми пойтахти вилоти дар садаи аввали солшумориҳои мо гирифта, аз тарафи истилогарони араб ба ҳок яқсон гардидаанд.

Баъд ба соҳтмони маркази нави вилот дар садаҳои IX-X шурӯъ кардаанд он ба худ ном Кешро гирифтааст силас аз-баски ҳама ҷо сабуз ҳуррам буд, ба он номи Шаҳрисабзро муносиб донастанд.

Шаҳри мазкур дар солҳои ҳуқмронии Амир Темур ва те-мури умри дубораи худро аз сар гузарондааст. Дар ин бора маълумоти таърихӣ ва иш-тоҳи ёдгориҳои ғулоҳон аз ис-теъдоди баланди ҳунармандони мактаби меъмории маҳаллӣ, устоёни ҳоразӣ ва форӣ да-рак медиҳанд. Чунин ғамхорӣ ба шаҳри мазкур пеш аз ҳама ба номи нибони бузургамон, саравал аҳли деҳаи Ҳоҷа Илғор алоқаманд мебошад, ки дар он ҷо соҳибқирон Амир Темур дида ба дунё қулодааст. Ба гуфти

Б.НОРАЛИЕВ, номзади илми фалсафа.

Баҳри ҷонибдорӣ ислоҳоти демократӣ

Дигаргуниҳои демократие, ки ба соҳтани ҷамъияти шаҳрвандӣ дар Ҷумҳуристон нигаронда шудаанд, тамоми соҳаҳои ҳаётро имрӯз фаро гирифтаанд. Вазиғаҳои нави дар роҳи пешрафти мамлакат ба ин мақсад—ба вучуд овардани ҷамъияти мӯтадилу адолатнок, ки асосашро иқтисоди бозаргонӣ ва усулияти сисёсати пурсӯи иҷтимоӣ ташкил медиҳад, пеш гузошта мешавад. Чунон ки Президенти Ҷумҳуристон Исрол Каримов дар маърузаи худ дар иҷлосияи нӯҳми Олий Маҷлис даъвати дуҷум иборат аз баланд бардоштани дарачаи сифатан нави ислоҳот оид ба демократиконӣ ва тақмил додани мамлакатаи мо, зимни он нигоҳ доштани муназзамӣ ва соҳибқадриҳои он аст. Зарурати чунин озод-қунӣ дар баланд бардоштани суръату афзун гардондани микдоси дигаргуниҳо қиддан ба назар бармеҳурад.

Раййирсии умумихалқӣ, ки 27 январӣ соли 2002 ба амал омад, ислоҳоти минбаъдаи низоми парламенти Ҷумҳуристонро муайян карда, гузариши онро ба шакли дуалатӣ асоснок гардонд. Интихобот ба парламент нави моҳи декаб-ри соли 2004 ба амал меояд. Вале аллакай имрӯзо таҳияи ҳуҷҷатҳои асосноке давом дорад, ки дар заминаи онҳо фа-олияти мазкур ба рӯи об бароварда мешавад.

Дар раванди мазкур мутахассисони лоиҳа «Мадақдор ба рушди раванди демократиконӣ дар Ҷумҳуристон», ки дар доираи барномаи ТАСИС-и Комиссияи Иттиҳоди Авру-по ба рӯи об бароварда мешавад, фаёлона иштирок менамоянд. Ғуруҳи ҳуқуқшиносони ватаниву аврупоӣ, қорбастан соҳмон дода, ба онҳо лоиҳаҳои консепсияҳои «Дар бораи Сенати Олий Маҷлис», «Дар бораи палатаи қонунбарории Олий Маҷлис» пешкаш гардидаанд.

Қорҳои муштарак оиди қонунбарорӣ дар ҳусуси ду палата, қонунгузаронӣ интихобот, дар бораи мақоми вақили халқи парламентҳои Олий Маҷлис ва ғайра давом дорад.

Ва он аввалин лоиҳаи қонунбарории Комиссияи Иттиҳоди Аврупо, ки дар доираи барномаи ТАСИС иҷро мегардад. Вай ба арзи амали маҷмуғии рушди ҷамъияти шаҳр-вандӣ дар Ҷумҳуристон нигаронда шудааст, ки асосашро ус-корбаёнӣ ва волият доштани қонунҳо ташкил медиҳад. Худи далели ба рӯи об баровардани лоиҳаи мазкур дар мамла-катамон ин боз як ғувоз аз эътирофи ислоҳот дар ҷумҳурият аз тарафи муассисаҳои баобури байналхалқӣ мебошад аз дар ҷумҳурият фаёлона ба рӯи об баровардани ислоҳот ғушра мекунад. Ва ин ислоҳот ба соҳтани давлати демократии ҳуқуқбунёд нигаронда шудааст.

Ташаббусқорони асосии лоиҳаҳо ду қумитаи Олий Маҷ-лис—оид ба қонунбарориву масъалаҳои судиву ҳуқуқӣ ва оид ба муассисоти демократӣ, ташкилотҳои ғайрида-влатӣ ва мақомоти ҳудудораи шаҳрвандон, ҳамчунин Ва-колатдори Олий Маҷлис оид ба ҳуқуқҳои инсон ва Ин-ститути мониторинги қонунгузаронӣ қорӣ назди Олий Маҷлис мебошанд. Дар бобати иҷрои ин қорҳо як қатор ташкилотҳои ғайридавлативу ҷамъияти шарик мегарданд, ки ба масъалаҳои рушди раванди демократиконӣ дар Ҷумҳу-ристон машғул мегарданд. Ба ҷумлаи онҳо Маркази милли оид ба ҳуқуқҳои инсон, Маркази омузиши афкори ҷамъиятии «Ихтимолий фикр»-ро шомил гардондан мумкин аст.

Маблағи лоиҳа, ки ба якумин сол таъин гардидааст, 1 мил-лион евро ташкил медиҳад. Ҷонибдорӣ қардану аз нигоҳи иттилоотӣ дар пойгоҳи таҷрибаи мамлакатаҳои мутараққӣ амалӣ гардондани таҳқиқи муштаракӣ қонунгузаронӣ қорӣ, мувофиқат қундонани қонунҳои миллий ба меъёрҳои байнал-халқӣ пешбинӣ гардидааст. Ба фаёлият таҳқиққорон аз Бел-гия, Бритониёи Кабир, Олмон ҷалб гардидаанд. Ин қор дар худ Олий Маҷлис ва дар ду вилоти ҷумҳурият—Ҷиззаху Навоӣ ба иҷро мегардад. Семинарҳои амалӣ баҳида ба тақ-мил додани техникаи қонунфарӣ, таҳияи санадҳои меъёрий

Бо пири Ганча

Ҳамоиши бузургдошти яқриза Ҳаким Низоми Ганчаӣ шоир ва манзумасарои бузурги Ирон рӯзи душанбе, (16 сентябри соли равон) бо ширкати низомишиносони Ёзбекистон Ирон дар Донишгоҳи тарбияти муаллими ба номи Низоми Ганчаӣ шаҳри Тошканд баргузор гардид. Дар ин ҳамоиш, ки ба Ҳиммати роизани фарҳангии сафорати Ҷумҳурии Ислонии Ирон дар Ёзбекистон ва ҳамкориҳои до-нишгоҳи ёдшуда баргузор шуд, профессор Баҳром Қоди-ров—раиси Донишгоҳи тарбияти муаллими, Хусайн Нароқӣ—Сафири Факултета ва Томилихтиёри ҶИИ, Иброҳим Ху-доёр—сарпарастии роизани фарҳангии сафорати ҶИИ дар Ёзбекистон ва ҷаҳор тан аз устодони донишгоҳҳои Ёзбеки-стон пиромони зиндагӣ ва шеъри Низоми суҳанронӣ карданд. Б.Қодирав дар ин ҳамоиш бо ишора ба зиндагии Ҳаким Низоми Ганчаӣ аз вай ба унвони шахсияте ҷаҳонӣ ёд кард, ки на танҳо дар адабиёти форсӣ, балки дар адабиёти Ёзбек низ аз тариқи Алишери Навоӣ таъсири фаровоне дошта-

аст. Ба ҳамин далел, адабиёти Ёзбек бидуни Низоми қоби-ли тасаввур нест.

Нароқӣ — сафири ҶИИ бо баёни даврони Низоми аз вай ба унвони шоире ном бурд, ки бо сариоши девони шеърӣ панҷ манзумаи бадеъ ба забони форсӣ, нақши му-ҳиме дар рушду густариши фарҳангу тамаддуни Ирон дар Қафқоз доштааст.

Суҳанрониро профессор Ҳ.Ҳомидов, доктор А.Ҳайитме-тов, доктор Ё.Исҳоков ва доктор Б.Тӯхлиев роҷеъ ба зин-дагӣ, шеър ва таъсири ӯ ба шеъри қлосики Ёзбекӣ маври-ди таваҷҷӯҳи ширкаткунандагонии ин ҳамоиш қарор гирифт. Иброҳим Худойёр—сарпарастии роизани фарҳангии Са-форати ҶИИ дар Ёзбекистон низ таъи мақолае бо номи «Бо пири Ганча дар шаҳри некон» бабаррасии афкори Низоми дар мавриди «мадинаи фозила» пардохт, ки ин-нак ин мақола ҳузури хидмати шумо, азисон тақдими мегардад. Ҷ.МУҲАММАД.

Доктор Иброҳим Худойёр

Бо пири Ганча дар шаҳри некон

Эй, номи ту беҳтарин сароғоз,
Бе номи ту нома кай кунам боз?

Ормони зистан дар шаҳре, ки бунё-ди он бар асоси адолат, навбӯсти, баробарӣ ва бародарӣ, сулҳу оромииш ва парастии худӣ воқид дар маъно ва ободонию сарсабзӣ, фаровонӣ, неъмату саломатӣ тан дар зохир бини шуда бошад, агарчи аз нигоҳи амалӣ собиқе ба дарозии пайдоиши башар дорад, вале тарҳи фалсафии ин нави зиндагӣ, ки аз он бо номи «утопия» ор-моншар, мадинаи фозила ва то кучо-бод дар адабиёти Фарб ва Шарк аз он ёд шуда аст, бо Афлотунӣ ҳакинм фой-ласуфӣ ишрокмаслаки юнонӣ оғоз ме-ёбад. Ин ҳакинм буд, ки бо тарҳи «ма-динаи фозила» ва баршумори аносир-и созандаи он сохтани дунёи ормо-ниро барои нави башар сомон дод.

Дар адабиёти Шарк, дар осори шо-ируну нависандагон, ҳакинмону дониш-мандони бузургӣ он тавачҷӯ ба ин шаҳри ормонӣ ҷойгоҳи вижае дорад. Ҳаким Чамоллидин Абу Муҳаммад Илбс бин Юсуф бин Заки бин Муайяд мута-халлис ба Низоми Ганчаӣ (535-614 х.к.) яке аз устодони бузург ва аз арко-ни шеърӣ форсӣ, ҳакинм касе ки ово-заи шўҳраташ дар баҳси бузурге аз Машириқзамин аз Эрон гирифта то Осийн Сағир, Қафқоз, Осийн Миёна ва Хиндустон, бисёр аз шоиронро ба до-стонсароӣ ва ҳамсағуӣ барангехтааст ва ме-росаси чун дарси зиндагӣ ва ғазои маънавии мардумони онҳо таъдид шу-дааст. Вай аз ҷумлаи қасосонет, ки дар роҳи ҳадаф бахшидан ба зиндагӣ нави инсонӣ тайи 27 сол аз замони шурӯзи «Махзанул-асрор» то повни сариоши «Искандарнома», яъне аз соли 570 то 597 хриҷи камарӣ бо узлатгу-зинӣ ва гўшаишии фар ин роҳ, яъне тарҳи «мадинаи фозила» худро «шаҳр-банд»-и Ганча кард.

Ҳаким Низоми аз ҳакинм оғози ҷавонӣ бо шурӯзи сариоши манзумаи 2260 байтии ахлоқӣ ва ирфонӣ «Махзанул-асрор»-и худ ба дунболи ёфтани маъ-нии зиндагӣ ва ҳадаи он ба мардумоне буд, ки дар замонаи ӯ ба хотири каш-мақашҳои маъмулӣ қудратҳои бузурги қўчақ камтар маҷоли «хуб зистан»-ро таҷриба карда буданд. Вай дар ин ман-зума, ки мавзӯоти онро дар 20 мақола таъдид кардааст, савӣ дорад бо тар-ҳи мавзӯоти маъмулӣ зиндагӣ ин-сонҳо пайи ранге дақиқ аз шаҳре ки дар он «Қонуни шаръ» ҳукмрон аст, пай-резӣ кунад. Аммо баноғҳи пас аз чанд соли вақфа дар қори манзумапардозӣ, аз соли 576 то 593 дар тўли замоне наздик ба 17 сол бо даровихтан ба ишк ва шўру ҳаҷон ва бо ба тасвир кашид-ни 3 достони ошкони аз фарҳангу тамаддуни Эрони бостон ва аъброи бодиянишин (сахрониниш), яъне «Ху-рав ва Ширин» дар 6500 байт, «Лайлӣ ва Мачнун» дар 4700 байт ва «Ҳафт пай-кар» дар 5136 байт, чамъан 16336 байт, ба зохир роҳи дигаре аз «Махзанул-ас-рор»-ро дар тарҳи «мадинаи фозила» пай мегирад.

Агарчи ин 3 достон гаҳе тарҳ ва тас-вири ошкони доранд, вале вай дар ҳакинм манзумаи низ ҳаргиз аз ҷодаи шаръ ва ахлоқ по фаротар наниҳода, шеърро василае барои тахрири ваъзу таҳқиқ қарор медиҳад.

Шоир дар қиссаи «Лайлӣ ва Мачнун» он ҳангом ки таиҳо фарзандаш «Муҳам-мад Низоми» 14 сол беш надорад ва ин-нак омодаи вурӯд ба дунёи таҷриба-хост, беш аз пеш тавсифи «Мадинаи фозила»-ро барои вай эҳсос мекунад. Вай дар муқаддимаи ин ҳикоят бо абе-те гавҳарин ва мамлу аз пандҳои булу-рин, дурри мавзиза мефишонад ва Муҳаммадро барои шаҳрвандӣ дар «Ма-динаи фозила» омода месозад. Дар назари Низоми фарзандаш Муҳаммад боад ба ин 12 сифат муттасиф гардад то шоистаи зистан дар утопияи ормо-ниро биебад:

1. Парҳез аз ғафлат, хушёрӣ ва кас-би хуна:

Эй чордах сола қурратул-айн,
Балиғназар улуми кавнайн.

Он рӯз ки ҳафт сола будӣ,
Чун гул ба чаман ҳавола будӣ.

В-акун ки ба чордах расидӣ,
Чун сарв ба авҷ сар кашидӣ.

Ғофил манишин, на вақти бозист,
Вақти хунаро асту сарфарозист.

2. Талаби дониш ва бузургӣ:

Дониш талабу бузургӣ омӯз,
То беҳ нигаранд рӯзат аз рӯз.

3. Тақя ба ҳислатҳои шахсӣ ва на тақя бар шўҳрати падар:

Чое ки бузург боядат буд,
Фарзанди ман надорад суд.

Чун шер ба худ сипахшикан боӣ,

Фарзанди ҳисоли хештан бош.

4. Риояти адаб бо мардум:

Давлатталаби сабаб нигаҳ дор,
Бо хулқи худо адаб нигаҳ дор.

5. Худотарсӣ:

Он чо ки фасонае сеголӣ,
Аз тарси худо мабош ҳоли.

6. Интиҳоби шўғли муносиб, ки мо-яи бузургӣ ва ифтиҳор бошад, на мо-яи ҳиҷолат:

В-он шўғл талаб зи рўи ҳолат,
К-аз карда набошадат ҳиҷолат.

7. Дурӣ аз шеър, шеър дар маънии хунари ҳоли аз ахлоқ ва ирфон, ҳакинм чизе ки Афлотунро ҳам водошт дар байни руссои шеър ва «Мадинаи фо-зила»-и хеш ҷое барои шоирон қарор надиҳад:

Дар шеър мапечу дар фанни ӯ,
Чун ақзаби ўст аҳсанӣ ӯ.

8. Худшиносӣ ва муваққати хештан:

Тасреҳи ниҳоди худ даромӯз,
К-ин маърифатаст хотирафрӯз.

9. 10. Касби улуми дунявӣ ва динӣ, пиизиқӣ ва фикҳ:

Мебош табиби исавиҳуш,
Аммо на табиби одамикӯш.

Мебош фақиҳи тоатандӯз,
Аммо на фақиҳи ҳилатомӯз.

11. Тавачҷӯ ба муқтаво ва умқи улум ва на камийят ва миқдори он:

Мекӯш ба ҳар варақ ки ҳонӣ,
То маънии он тамом донӣ.

12. Сукут, камгӯӣ ва суҳанонӣ нек гуфтан:

Бо ин ки суҳан ба лутфи об аст,
Кам гуфтани ҳар суҳан савоб аст.

Кам гӯӣ гузида гӯӣ чун дур,
То 3-андаки ту швад ҷаҳон пур.

Ҳамонгуна ки дидем, Низоми дар ин манзума дар тарбияти фарзанди хеш ба баёни бархе аз сифоти афроди (қасони) як мадинаи фозила дар сатҳи иттибодӣ мепардозад. Аммо вай дар ҷараёни су-луки шеърӣ, фикрии худ вақте ба тарҳи достони 10500 байтии «Искандарнома» мепардозад, саранҷом пас аз солҳои ранҷ, бо дарвозаҳои бози як мадинаи фозилаи инсонӣ ки шаҳри хирадмандон, шаҳри адолатқўён ва адолатқўён аст, рӯ ба рӯ мешавад.

Қисса бади тартиб аст, ки дар ин достон Искандар, ки ҳам иннак, дар шақли як файласуф ва фармонраво, як паёмбари даъватгар ба қасди дидор аз нуқоти мухалифи ҷаҳон роҳии са-фар мешавад, пас аз он ки шарқу фарб ва ҷунуби оламро менавардад ва дар ҳадди шимол бо бастани Сади Искандар қавми Яъҷуро аз осеб расон-дан ба дигарон манъ мекунад, ба шаҳ-ре бармехӯрад, ки тамоми ормонҳои ин ҷаҳонгард, ки на ормонҳои шоир ва ҳакинм Низомиро ҳам, дар он шаҳр мебинанд:

Аз он марҳала сӯи шаҳре шитофт,
Ки бисёр кас ҷуст, онро наёфт.

Дигаргуна дид он замиро сирӣшт,
Ҳам оби равон дид, ҳам қору кишт.

Ҳама роҳ пурбоғу девор не,
Ҳала бар гала, кас нигаҳдор не.

Искандар вақте бо ин ҳолат рӯ ба рӯ мешавад, дастур ба идомаи роҳ дода, пас аз андаке роҳ, бо шаҳре чун би-хишт рӯбарӯ мешавад: шаҳри некон. Шаҳр дарвозаи оҳанин надорад, дўко-но қуфл надорад ва мардумонаш ҷаҳоннавозу меҳмонпараст хандад. Онҳо ба истиқболи Искандар омода вайро дар қоҳе линусифат пазироӣ мекунад. Вай бо дидани ин шиги-фагиҳо аз ҳозирин мепурсад:

Бипурсидашон к-ин чунин бе ҳарос,
Чароеду худро надоред пос.

Ба-дин иманӣ нест дар бог кас,
Рама низ ҷўпон надорад зи пас.

Шубоне неву сад ҳазорон гала,
Ҳала карда бар қўху сахро яла.

Чигунасту ин ноҳифозӣ з-чист,
Ҳифози шуморо тавалло ба кист.

Бузургони он диёри додпарвар пас аз дуои шаҳриёр, баршумурдани ху-суиёти шаҳри хеш мепардозанд. Ин ви-жагиҳо ҳакинм ҳақоикӣ аст, ки мо дар кутуби ахлоқӣ ва фалсафӣ дар осори донишмандон ба унвони «Мадинаи фозила» хондаем. Онҳо барои шаҳри худ 24 вижагии муҳим баён мекунад:

1. Диндорӣ:
Гурӯҳе заифони динпарварем,
Сари мӯе аз ростӣ нагзарем.

2. Росткирдорӣ ва ростгӯӣ:

Надорем бар пардаи қач басеч,
Ба ҷуз ростбозӣ надонем ҳеч.

Дари қачравӣ бар ҷаҳон бастаем,
Зи дунё ба-дин ростӣ руस्ताем.

Дурӯге нагӯем дар ҳеч боб,
Ба шаб божгуна набинем ҳоб.

3. Ҳифзи забон ва адами (набудан-и) даҳолат дар умӯри дигарон:

Напурсем чизе к-аз-ӯ худ нест,
Ки яздон аз он қор кунуднест.

4. Розӣ будан ба тақдирӣ худовандӣ:

Пазирем ҳар-ч он худӣ буд,
Хусумат худӣозмӣ буд.

5. Қўмак баҳамнавь:

Чу очиз бувад ёр, ёри кунем.

6. Бурдборӣ ва сабр дар балоё (сах-тиҳо):

Чу сахтӣ расад бурдборӣ кунем.

7. Баробарӣ ва бародарӣ:

Надорад зи мо кас зи кас мол беш,
Ҳама ростқисмем дар моли хеш.

8. Худро ҳамрадиқи ҳамнавьонӣ худ доништан:

Шуморем худро ҳама ҳамсарон,
Наҳандем бар гирияи дигарон.

9. Адами чашмдош ба амволи дига-рон ва дуздӣ:

Зи дуздон надорем ҳаргиз ҳарос,
На дар шаҳр шаҳна, на дар қўи пос.

Зи дигар қасон мо надуздем чиз,
Зи мо дигарон ҳам надузданд чиз.

10. Кор қардан ва заҳмат қашидан:

Бикорем дона гаҳи кишт қор,
Супорем кишта ба парвардигор.

Нагардем бар гирди говрасу ҷав,
Магар баъди шаш маҳ ки бошад дараф.

11. Таваққул бар худо ва адами тақя ба дигарон:

Чунин гар яке қору гар сад кунем,
Таваққул бар эзад, на бар худ кунем.

12. Парҳез аз суҳанчинӣ:

Суҳанчинӣ аз кас наомӯхтем.

13. Чашм пўшидан аз уюби (айбон) дигарон:

Зи айби қасон дида бардўхтем.

14. Хайрқоҳӣ барои дигарон:

Гар аз мо қасеро расид доварӣ,
Кунемаш сӯи маслаҳат ёварӣ.

15. Парҳез аз фитнаҷўён ва парҳез аз қатл ва одамқушӣ:

Набошем қасро ба бад раҳнамун,
Наҷўем фитна, нарезем хун.

16. Боҳабар будан аз аҳволи дига-рон ва ширкат дар ғаму шодии онҳо:

Ба ғамхори яқдигар ғамхўрем,
Ба шодӣ ҳакинм ёри яқдигарем.

17. Адами тавачҷўх ба фиребгарии симу зар:

Фиреби зару симро дар шумор,
Наоримӯ н-ояд қасеро ба қор.

18. Саҳоват ва бахшандагӣ:

Надорем чизе аз як аз дарег,
Наҳорем ҷўсангӣ аз кас ба тег.

(Давомаш дар сах. 4)

Боду ҳавои «Оқтош» беҳамитост

Ҳар як фасли сол хусусияти ба худ хосро дорад. Акса-рият хусусан тобистонро бесаборона интизор мешаванд. Ба-робари фаро расидани ин фасли сол хоҳу ноҳод дар ху-су-си дар қучо гузарондани мураҳхасиву дар қадом сикҳат-гоҳҳо саломатиро барқарор намудан майна об мекунад. Як вақтҳо мардум барои муолиҷаву истироҳат ба Сочиву Ялта, Юрмалаву дигар маҳалҳои худди собиқ иттифок ме-ра-фатанду ба қадри сикҳатгоҳу истироҳатгоҳҳои худӣ намераси-данд. Он чиз боиси хушнудӣ, ки имрӯзо дар мамлаката-мон ба баланд бардоштани сифати хизматрасонӣ дар сикҳ-атгоҳову хонаҳои истироҳатӣ, бехтар гардондану минбаъ-да тақмил додани низоми солимгардониву истироҳатии минтақаҳои қурортӣ эътибори ҷиддӣ дода мешавад. Ҳоло дар таркиби раёсати қурортҳои Федератсияи иттифокҳои касабӣ Ҷумҳурияти Ёзбекистон бистуяк сикҳатгоҳу хонаҳои истироҳатии мавсимии «Сӯқо» ва «Ҳонҷиза» фаъолият дорад, ки аз ҷиҳати зебоиву нафъбахшӣ ва озиҷаббахшӣ аз сикҳатгоҳҳои бонуфузи дигар мондани надорад.

Ба мо имконияти фароҳам омад, ки бо сикҳатгоҳи икли-мии «Оқтош», ки аз сатҳи баҳр дар 1140 метр баландӣ, дар яке аз ҷойҳои хушманзарави ноҳияи Бўстонлиқ воқеъ аст, аз наздик шинос шавем. Барои сикҳатгоҳ бесабаб ин ҷойро интихоб накардаанд. Он дар байни сой воқеъ гардидааст. Каси бори аввал ба ин чо омадаро хусусан боду ҳаво гу-ворову манзарави нотакрор дар ҳайрат меғузорад. Бароба-ри аз дарвозаи сикҳатгоҳ ворид шудан насими фораму маҳин ба аъзои баданатон ҳаловат мебахшад. Аз ҳавои софу беолоиш, қўҳҳои сабзпўш, дарахтони бешумори боровару манзаравӣ, оби шаффеи дарёчаи аз мобоиини худди сикҳ-атгоҳ қоршудаиастофа роҳат мекунад. Хусусан, ҳакинм ман-зараю макон, боду ҳавои софи ин чо ба яқанд дард даво мебахшидааст. Инро мутахассисони ватанию хоричӣ борҳо таъдид кардаанд.

Ривоят мекунад, ки дар давраи пешин дутарӣ яке аз губернаторҳои ба касалии диққи нафас мубтало меғардад. Доруву дармонҳои зиёд нафъ намебахшад. Маслиҳат меди-ҳанд, ки ҳаворо иваз карда бинанд. Бо фармони губерна-тор дутарашро ба дараи Оқтош — ба сойе, ки ҳоло дар ин чо сикҳатгоҳи доман густурдааст, меорад. Дар худӣ шаби аввал касалии дутарак аз хуруҷ менамояд. Баъди яқанд рӯзи истиқомат бемор сикҳат меёбад. Бо фармони губер-натор ба ду тарафи ин сой ниқоҳони дарахт мешинонанд. Шояд ин ривоят рост бошад, ки ҳоло зиёда аз сад хели дарахтони боровару манзаравии сарсабз ба хусни табии-и нотакрори дараи Оқтош хуш замъ намуштааст.

Дари сикҳатгоҳи «Оқтош» барои истироҳаткунандагон 66 сол қабл қушода шуда, дар давраи собиқ иттифок аҳамияти умумииттибӣ дошт. Саҳифаи ҳақиқии наваб барои Ёзбе-кистонини баъди ба даст овардани истиқлолияти мамлакат боз шуд ва ба яке аз масканҳои бонуфузи муолиҷавӣ та-бидил ёфт. Мутахассисон беҳуда нагуфтаанд, ки дар худди ИДМ се маҳале ҳаст, ки боду ҳавои софу фораму табиии нотакрораш ба чо роҳат мебахшад. Якеи он Қрим бошад, дигараш Оқтош Ҷорбоғи ноҳияи Бўстонлиқ мебошад.

Қайд кардан ҷои аст, ки дар дигар сикҳатгоҳҳои аз ҳоб соати шашуини-ҳафт ҳезанд, дар ин чо ҷодари торикӣ на-кафида, тақрибан соатҳои чор-чоруним истироҳаткунанда-гон аз ҳоб ҳеста, хурд қалон яқоя ба баланди тарафи чапи сикҳатгоҳ мебароянд. Дар ин чо гўё мўъҷизае рух ме-дода бошад, яке бо қирати сурае аз Қуръон, дигаре бо мутолиаи китоб саввумӣ бо сукут дамидагони офтобро инти-зор мешаванд. Баъди аз шўёлаҳои офтобу насими софу форам баҳра бардоштан боз ҳама ба ҳаракат меғароянд. Онҳо бо роҳи асфалтфарши морпеч роҳи сӯи баландиро меғиранд ва умуман то соати ҳафт шаш-ҳафт километр масофаро тай карда, боз ба сикҳатгоҳ бармеғардад.

—Ин хел тартиби рўзро мо тартиб надодаем, — меғўяд сардхутри сикҳатгоҳи Юрмалани Тўлағанов. — Дар ин чо мо тавсия медиҳем ҳалос, ба чоӣ мо табииат муолиҷа мекунад. Дар яқанд соли сарварим ба сикҳатгоҳ ба он чиз сад фи-сад амин шудам, ки агар дардмандону истироҳаткунанда-гон, ки имрӯзо аз гўшаву қанори кишварамон таширф ме-оранд, ба гуфтаву тавсияҳои мо рия қунанд, яъне аз захи-раҳои табиии дуруст истифода баранд, албатта сикҳат меё-банд. Дар ин чо чӣ хеле ки шохид ҳастем, сикҳатии 99,5-100 фози дардмандон рӯ ба беҳбудӣ мениҳад, яъне сақара-бахшӣ дар сатҳи болост. Иқлими ин чо барои касалиҳои диққи нафас, бронхит аз он ҷиҳат қулай аст, ки ҳавои софу

беғубори аз ду сойи мутаносиб — Оқтошсою Айиксой вази-даиастофа, ба як сой гун мешавад ва дар натиҷа зичии ҳаво меафзояд. Дар касалиҳои диққи нафас худ аз худ ҳамаи узвҳои шўш дар расонда додани оксиген иштирок карда наметавонад. Дар иқлими ин чо бошад, аз сабаби зич бу-дани ҳаво шўш нағз қор мекунад. Боз як омилӣ асосии да-вобахшӣ дар он аст, ки қормағзор, бодомзор, булутзор аз худ рағвани эфир ҷудо мекунад, ки хусусияти васеъ гар-дондани бронхову қўчондани балғамқорро дорад. Аз ин рӯ низ аз ҳоб сўхи бармаҳал ҳеста, дар ҳавои соф сайр кар-дан аҳамияти қалон дорад.

Як ҷизро таъкид бояд кард, ки боду ҳавои сикҳатгоҳамон дар муолиҷаи касалии қанд ҳам нафъ мебахшад. Инро та-ҳлили лабораторӣ собит намуд. Пеш аз ба ҳона баргаштан таркиби хуни ин зумра беморонро таҳлил кардем, дар тар-киби хунашон осори ин беморӣ вуҷуд надошт.

Сикҳатгоҳ дар як дам 126 нафар дардмандонро қабул карда метавонад. Ба онҳо 75 нафар ҳодимон хизмат мерасонанд. Ошкони замонавии дорӣ 200 ҷой, ҳавзи шиноварӣ, май-дончаи ракс, зали тарбияи ҷисмонии муолиҷавӣ дар хиз-мати истироҳаткунандагон аст. Инчунин дар ин чо барои фуруши ширӯ ҷурғот, қимиз, гиёҳҳои шифобахш ва меваву сабзавоти маҳаллӣ ҷойи махсус ҷудо карда шудааст. Ба-роии истироҳаткунандагон чор маҳал хўроқ тайёр карда ме-шавад. Гузаронидани вохўриҳо бо санъатқорон, кинорежис-сёрон, дутурон ба ҳукми анъана меғарояд. Инчунин барои хоҳишмандон ба тамошои пойтахт, ҷойҳои хушманзарави Белдерсқой, обанбори Ҷорбоғ, табииати мафтунқори Хум-санг сайру савёхтоҳо тақдид карда мешавад. Тақдид карда-ни тамошои хунари санъатқорон, дорбозон, бозикҳои шав-қовар аз барномаи фарҳангии сикҳатгоҳ ҷой гирифтааст. Набояд фаромўш кард, ки дар ин чо зиёда аз дувозда ҳавзи гиёҳҳо шарбати шифобахш тайёр мекунад. Аҳамияти ҳар гиёҳ, ки ба қадом дард марҳам аст, бо хуруфҳои қалон-ка-лон гўшае сомон додаанд.

Хуллас, дар сикҳатгоҳи «Оқтош» барои пешғирӣ ва му-олиҷаи бисёр бемориҳои шароити хуб фароҳам овардаанд. Дар ин чо ба ҷуз оби маъдани қариб ҳама гуна воситаҳои муолиҷавӣ вуҷуд дорад. Аммо Азиза Исроилова, Малика Рўзметова барин шифокорон, Муҳаббат Султонова, Гулзай-наб Холмқулова, Ҳалима Қаробоева, Зулфия Набиева, Ди-лафрўз Ашурметова, Зўро Абдурахмонова барин қорман-донии тиббӣ бештар аз шароити хуби иқлимӣ, манзарави нотакрори хайратангези қўхистон, боду ҳавои гуворо баҳ-ра бардоштанро тавсия медиҳанд.

—Ба муносибати зўлун шудани Соли зўзоди қўҳансолон барои онҳо хонаҳои махсус ҷудо намудем. Бо тақозои за-мон барои истироҳату муолиҷаи баҷагон ҳам имкониятҳо фароҳам овардем, — меафзояд Юрмоника Тўлағанов. — Сол аз сол зиёд шудани шумораи истироҳаткунандагонро ба назар гирифта, соли равон ҳавзи шиноварии тобистона, шаш қоттеҷи замонавии барои истироҳати 12 нафар пеш-бинишударо ба истифода супурдем. Набудани ғазии табии то ҳол моро ба тавшӣш меғузашт. Имсол ин

Бо пири Ганча дар шаҳри некон

(Авалаш дар сах. 3)

19. Пархез аз ситамгуй:

Дадү домро нест аз мо гурез,
На моро бар озори эшон ситес.

20. Таваччӯ ба риояти ҳуқуқи хай-
вонот ва адами озори онҳо (ба онҳо
озор надодан):

Ба вақти ниёз охуви гурму гур,
Зи дарҳо дароянд моро ба зур.

Аз он чумла чун дар шикор
оварем,
Ба микдори ҳоҷат ба кор оварем.

Дигарҳо, ки бошем аз он бениёс,
Надоремашон аз дару дашт боз.

21. Риояти эътидол дар ҳурдани
хӯрок:

Хӯрем он қадар моя аз гарму
сард,
Ки чандони дигар тавонем хӯрд.

22. Умри зиёда ва ин ки ҳеч кас
ҷавонмарг намешавад ва агар касе
бимирад чун аз марг гурезе нест, ҳар-
гиз дилтанг намешавам:

Зи мо дар ҷавонӣ намирад касе,
Магар пир, к-ӯ умр дорад басе.

Чу мирад касе дил надорем танг,
Ки дармони он дарад н-ояд
ба чанг.

23. Пархез аз ғайбат ва бадгӯии
дигарон:

Паси кас нағем чизе нухуфт,
Ки дар пеши рӯш наорем гуфт.

24. Пархез аз таҷассус (ҷосусӣ) дар
кори шахсии мардум:

Таҷассус насозем к-ин кас чи
хӯрд,
Фигон барнаорем к-онро чи
кард.

Пирони ин диёр дар поён тазаккур
медиханд, ки касоне метавонанд бо
мо бошанд, ки худро мулзам ба риоя-
ти ин нуқот бикунанд, вагарна:

Чу аз сийрати мо дигаргун
шаванд,
Зи паргори мо зуд берун шаванд.

Искандар пас аз дидан ва шунди-
ни ойини мардумони ин шаҳр ба хай-
рат фуру меавад ва тасмим мегирад
ба ҷаҳонгардии худ поён бахшида ба
сарзамини худ бозгардад. Чаро ки:

Агар сийрат ин аст, мо бар чиём?
Ба гар мардум инанд, пас
мо киём?

Гар ин қавро пеш аз ин
дидаме,
Ба гирди ҷаҳон барнагардидаме.

Ҳамонгуна ки дидем, инҳо намуна
аз талоши ҳақмонан Нисомии Ганч-

авӣ буд, ки умри хешро дар тарсими
(тасвири) «зиндагии бартар» барои
ҷомеаи инсонӣ сарф карда буд. Ва ҳам
акнун низ агар мо барои шундани ваъ-
зи «Пири Ганча» саре ба Ганча на, ба-
ки рӯзе ин хирадманди ҷодаи суҳан ё ба
таври мустақим барои писари ҷаҳонда-
солаш Мухаммад нуқтаҳои ахлоқӣ ме-
гуфт ва ё ин ки дар матовии қиссаҳо, там-
силҳо барои наъви инсон ба тарсими
шаҳри некон мебардошт ва имрӯз ҳам мо
ба унвони фарзандони Нисомӣ метаво-
нем дар муқобили мероси падар зонуи
адаб бар замин зада аз хирмани маъри-
фати вай ӯшачинӣ кунем ва чаро ингуна
набошем. Худи Нисомӣ дар ҳамаи «Ис-
кандарнома» аз зиндагии ҷовиди хеш
ингуна хабар додааст:

Ба ёд ӯр, эй тоза каби ки дарӣ,
Ки чун бар сари хоки ман бағзай.

Фишони ту бар ман сирӣше зи дур,
Фишонам ман аз осмон бар ту нур.

Маро зинда пиндор чун хештан,
Ман оям ба ҷон, гар ту оӣ ба тан.

Мадон ҳоӣ аз ҳамнишинӣ маро,
Ки бинам ту ро, гар бубинӣ маро.

Тошканд,
24 шаҳривари
соли 1381 хичрии қамарӣ.

Тахияи
Шокирҷони АБРОР.

Ҳайрхоҷони урупоии мадрасаи Рашид

Барои ин мадрасаи Рашид бехуда интиҳоб нагаштааст. Он дар маркази шаҳри Бухоро ҷойгир шуда, ки соли 1994 ба феҳрасти бунёди мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО дохил шудааст.

—Боз як ҷиҳати муҳим вучуд дорад,—меғӯяд ҳаммуаллифи лоиҳаи ҚАРЕБУК оид ба тарми-ми мадрасаи Рашид ва созон-диҳии Маркази таълими ҳуна-рмандӣ ва меъморӣ шаҳрвояи, мезмор аз Италия Франческо Бранкаччио.—Ин нигоҳи доштани ҳусусияти холи атрофи мадраса ва ифрасохтори ақиқоти меъморӣ мебошад. Ба бино умурсири атрофи онро инд, ки асрҳо ташаккул ёфтааст, нигоҳ бод дорад. Бо ин масъала ман дар шаҳрҳои Урупо машғул шуда будам ва меҳмонам ҳамаи таҷрибаи худро дар Ўзбекистон ҳам пилда созам.

Хонум Франческа ҳақ аст, зеро танҳо аз байн бурдани ки ҳавз метавонад иқлими маҳал-ро аз мувозанат барорад. Чунин

Тармими иншооти қарни XVIII дар Бухоро оғоз меёбад

ҳодиса дар шаҳри Лиони Фаронса дучор шуда буд, ки як мавзеои кӯҳнаи онро хостанд барои би-ноҳои нав ҳолӣ кунанд. Аммо мардуми маҳал ва рӯномаи он ҷунон муқовимат намуд, ки ин қисми қадимии Лион ҷо ба ҷо монд.

Ё бигирем, Хаваро, ки пеш аз ҷашни шаҳр санғҳои роҳравҳо бардошта, ба ҷои он хаштҳои бе-тони навабаромадро хобонданд, ки ҳусусияти як ҷузи қадимии шаҳр аз даст дода шуд. Ва тасав-вур бод чунин бошад, ки сайё-рон худ мелонданд, ки ба ин ма-ко-ҳои барӣ чӣ меоянд. Маҳз ҳамаи санғҳои дурушту ноҳамонӣ фар-ши роҳҳо барои меҳмонам ва сайёҳон ҷолиб аст, ки тамошо-ро завқ мебахшад, аз фарҳанги роҳсозиву шаҳрсозии қадима гу-воҳӣ медиҳад, ба тарзи мисол, ҳоло дар Урупо аз боқимондаҳои иншоотҳои кӯҳна бинову таъми-рҳои нав бунёд мекунанд.

Ҳаммуаллифи меъморӣ Никола Детри мебошад, ки аз кишвари Белгия буда, ҳамсари Франчес-ка низ мебошад. Хар яке аз рӯи ихтисос ва барномаву лоиҳаи худ кор мекунанд. Лоиҳаи ҚА РЕБУК на танҳо тармиму таҷдиди ягон бинои таърихӣ аст, балки дар за-минҳои он табодули маълумот ва иттилоот мебошад, ки аризише дошта, барои ҳифзи намунаҳои таърихӣ таърихӣ мусоидат ме-намояд.

—Лоиҳаи мо дар назар дорад, ки мадрасаҳо баъдан низ ново-баста аз сиеаст ва маҳзаб муво-фиқи муқаррароти худ истифода хоҳад гардид,—меғӯяд Никола Детри.

Барои таҷдиду бунёди марка-зи омӯзиш пардохтҳои маълуми моӣ зарур аст. Дар қадами ав-вал баҳои моддии тармими мад-

расаи Рашид омӯхта шуд. Ҳамаи тарик, барои ин корҳо 485 ҳазор евро зарур буда, қис-ми аввали онро Сандуқи ҷаҳонии мероси ЮНЕСКО ме-пардозад. Дар бобати дигар қумаҳо мулоқотҳо идома до-ранд. Интизорӣ меравад, ки он аз сандуқҳои ҳусусии Ҷопон, кишварҳои Урупо ва ИМА рех-та мешавад. Меъморӣ маҳаллӣ Зоиршо Қиличев ба ҳайати ин гуруҳи ҷодиди дохил карда шу-дааст.

Марҳалаи дууми тармими дар тӯли панҷ сол татбиқ кар-да шуда, 580 ҳазор евро меко-ҳад. Он инд аз мамлакатҳои Урупо пардохта мешавад. Хонум Франческа меғӯяд, ки ҳуб ме-шад агар дар ин маркази омӯ-зиш баҳоҳо таълим мегирифт-танд. Ба чун дебоҷи он дар Белгия намоиши асарҳои ба-ҷаҳо анҷом дода шудааст, ки ин лоиҳа «Қалам» ном гирифтааст.

Озод ПИРИМОВ.

Матн ва сурати Шўҳрат ОЛИМОВ. (ЎзА).

Маскани шифо

Дар ноҳияи Тошлоқи ви-лояти Фарғона барои сох-тани дармонгоҳи шифохо-наҳо, дигар таъбиқотҳо, аз он ҷумла дар деҳот қад қашондани пунктҳои духту-рии деҳот диққати эътибо-ри калон дода мешавад. Ба қарибӣ дар деҳаи Турвати ноҳияи мазкур пунктҳои дух-турӣ қад қашондани даро ҳудро боз намуд.

Деҳаи мазкур аз марка-зи ноҳия хеле дур ҷойгир аст. То ҳол сокинони он ба беморхонаи марказии ноҳия рафта, ба дарди худ шифо мегирифтанд. Акнун бошад, дар ҳудди деҳот, яъне дар ин маскани шифо хизмати баландмалакаи тиббӣ расонада мешавад. Пункти духтури деҳот бе-морхонаи дорой 75 кат мебошад.

Турфа олам

Ҷалабаи ситораи синамо

Ситораи машҳури синамо Чон Каллиниз ва наشريёти «Ганд хауз» судбозӣ карда, ниятҳои ҳисоби китоби байниҳамдигариро баробар карданд. Чараҳои суд дуру дароз давом карда, суд ба фоидаи ситораи сина-мо натиҷаи онро ҳал карда дод.

Суди шаҳри Нью-Йорк баъди баррасии дусоатаи охирини парандаи мазкур ҷу-нин ҳулоса баровард: «Нашириёт, ки ба сито-раи синамо ба тариқи ҳақи қалам ба ан-дозаи 1 миллион дусад ҳазор доллар маб-лағ додааст, қонуни мебошад. Ношир бошад, баргарадонида маблагро талаб мекунанд. Ба фикри ношир китоб ният ба тарзи зикку-нанда таълиф гардида, симои қаҳрамонҳо ҳам ба ҳаёт рост намеоянд».

Суд дар ҳуҷми худ нишон дод: азбаски китоб дар муҳлати таъингардида суғурда, наشريёт онро қабул кардааст, даъвои онро дар бобати зиккунанда будани китобу гай-риҳаёти будани симоҳои он беасос шумо-рад. Аз ин рӯ акнун роман дар ҳамаи шакл бодӣ рӯи ҷопро бинад.

Матбуоти Амрико менависад, ки мунози-раи ҷонибҳо ҳамчун таъшиқоти асар арзёбӣ карда мешавад.

Сайди аҷиб

Қабилаи пигмейҳои Африқо танҳо аз неъматҳои модӣ ва моҳӣ истифода бурда, ҳаёт ба сар мебаранд. Яъне ғизои онҳоро асосан неъматҳои модӣ ва моҳӣ ташкил мекунанд.

Азбаски қабила моҳиро бо усули ба худ хос сайд менамоянд. Онҳо барои сайди моҳӣ ба дарё ва ё кӯл, дорувори номаълуми табириро мешавад. Ва он ба муддати муай-ян моҳиро «қоб» мекунанд. Моҳиро ба рӯи об мебароянд. Азбаски қабила моҳии маълумшударо мегиранд ва боқимонда дар муддати муайян аз ҳоб «бедор» шуда, зин-дагонии худро давом медиҳанд.

Супориши махсус

Аз манбаҳои таърихӣ солҳои Ҷанги дууми ҷаҳон маълум мегардад, ки дар яке аз набардҳо дар болои танқҳои ҳаракату-нандаи немисҳо якбора «лаълиҳои паррон» пайдо шудаанд. Ва ин ҳодисаҳо танқичён ба фармондеҳи худ расондаанд.

Даре нагушта дар фазо тайёраҳои на-ватарики қирқунандаи фашистон пайдо шуда, ба ҳеҷ чиз сарфаҳм нафартад. Чунки «ли-копчакҳои паррон» чӣ тавр ноаён пайдо шуда бошанд, бо ҳамаи васила «ғайб» зада бу-данд.

Адолф Хитлер аз ин ҳодиса боҳабар гар-дида, филфавр конструкторонро ҷамъ кард ва супориш дод, ки «чунин «ликопчак»-ҳо омода созанд. Ва онҳо ба таҳияи «мошини нави садаи XX» шурӯъ карданд. Аммо фа-шистон даре нагушта мағлуб шуданду тех-нологияи мазкур таъҷҷубовар ғайб за-д.

Уқоби пулдузд

Воқеаи мазкур дар яке аз бозорҳои ка-лони Ар-Риёди Арабистони Саудӣ рух дод. Яке аз хаваскорон ба фарзандаш ваъда дод, ки уқоб харид карда медиҳад. Нарҳро бо фурушанда аҳд паймон карду аз ҷайбаш пулро бароварда ба соҳиби он додани буд, ки уқоб якбора ба пул ҷанг андохту парида рафт.

Баъд маълум гардид, ки соҳиби уқоб шахси айёр будааст. У қубашро маҳз ба ҳамаи усули пулситонӣ омӯзонда будааст ва онро қарабини истинтоқ тасдиқ намуд.

То ҳамаи вақт уқоб ба рабудани маблағи сад миқоз «муваффақ» гардида будааст.

Ҷамқадими парвоз

Дар китоби «Рекордҳои Гиннес» номи ҷонварони зиёде оварда шудааст, ки яке аз дигар тезпарову сарҳаракат. Якеи он чир-чираҳои ҷазираи Зонди Бузург мебошад.

Чирчираки мазкур 6,5 сантиметр қад до-рад, дарозии болҳоиаш 18 сантиметр. Лекин чирчираҳои амриқӣ худ бошанд ҳам, дар овоз аз онҳо бартарӣ доранд. Овози онҳо ҳамакдари парвоз мебошад.

Таъсири хониши чирчираҳо ба инсонҳо ақ ҳел нест. Юнониён қадим аз садаи хо-ниши онҳо роҳат мекарданд, вале рӯмӣён тоқати шундани овози чирчираҳо роҳ-надоштанд.

Садои қурбқоқҳои ҷангалӣ Пуэгр-Ри-ка ба 108 дитсебал баробар будааст, ки ин хеле баланд мебошад. Таҷдидоти нашон доданд, ки ақсари онҳо барои даъвати ҷинси муқобил хеле хониш мекардаанд.

Имтиёз ба беморон

Дар таълифи беморӣ шведҳо пешафанд. Зеро ҳукумат барои аҳолии имтиёзи зиёде додааст. Масалан, дар шаҳр рӯзи аввали беморӣ ҳақи меҳнат сад фоиз дода меша-вад. Ба рӯзҳои аз он зиёд ба андозаи 90 фоиз дастмудт дода мешавад. Ба ҷуз ин дар-дмандон аз рӯи варақҳои беморӣ доруру дариҷаи аз дӯкхона ба андозаи 50 фоизи арзишаш харид карда метавонанд.

Забон халқҷоро ба ҳам наздик мегардонад

Ўзбекистони мустақил дар тӯли ёздаҳ соли рушди мустақилонаи худ равобети баробарҳуқуқонаро бо би-сёр мамлакатҳои ҷаҳон ба роҳ монд ва аз ҷомеаи ҷаҳонӣ ҷои муносиби худро пайдо кард. Дар раванди қарор ёфтани муносибатҳои байналхалқӣ, рушд ва таҳ-кими ҳамаҷони, табиист талаб ба мутахассисоне меаф-зоад, ки забонҳои хориҷаро хуб медонанд. Баробари ин имрӯзо, вақте ки роҳ ба ҷаҳон боз аст, донишани забонҳои хориҷа ба ҳар кас зарур мебошад. Ба ҳамаи мақсад мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон аз 8 ноябри соли 1994 Донишқадаи дав-латии забонҳои хориҷаи Самарқанд таъсис гардид.

Ҷамеаи донишқада дар ҷустуҷӯи доимӣ мебошад ва он самарари хуби худро мебахшад. Имрӯзо дар ин муассисаи таълими мутахассисони баландмалака аз рӯи чанд забони хориҷа тайёр карда мешавад. Мухби-ри ЎзА Уйғун Рӯзиев бо ректори донишқада, профес-сор Юсуф Нейматович Абдуллоев мусоҳиб гардид.

—Дар факултати забонҳои хориҷаи Донишгоҳи давлатии Самарқанд, ки дар за-минҳои он донишқадаи мо таъсис гардид, мутахассис аз забонҳои англисӣ, олмонӣ, фаронсаӣ тахсил мегирифт-анд ва микдори онҳо 450 нафар буд. Табиист, ки ба-роӣ донишқадаи мо, ки ба зиммаи он вазифар калон гузошта шуда буд, он кам буд. Баробари вусъат дода-ни микдори омӯзиши забон-ҳо зарур буд шароити му-соид барои раванди таъли-му тарбия ва таҷдидоти ҳа-маи фароҳам оварда шавад. Ҳолӣ ҳозир дар донишқадаи мо қариб 2000 мутахассис тах-сил дорад. Танҳо соли ҷорӣ 500 нафар ҷавонҷисару дух-таронро қабул кардем. Он ҷи боиси қайд аст, ки ба мо на танҳо аз ғушаҳои мухталифи ҷумҳурият, балки ҷавонан аз ИМА, Олмон, Россия, Қуриёи Ҷанубӣ, Исроил, Финляндия ҳам омада тахсил мегиранд. Барои омӯхтани забони узбекӣ ба онҳо диққати эъти-борӣ калон дода мешавад.

—Дар донишқадаи шумо чанд забонро меомӯзонанд?

—Мо мутахассисонро аз рӯи 12 забон тайёр мекунем. Баробари забонҳои Фарб—инглисӣ, фаронсаӣ, олмонӣ, италиявӣ, русӣ, донишҷӯи мо забонҳои Шарқ—арабӣ, форсӣ, туркӣ, ҷопонӣ ва ку-риёвӣро меомӯзонанд.

Ба қарибӣ гуруҳи мута-хассисон аз Ҷин омада, бо шароити имкониятҳои до-нишқадаи мо ошно гарди-данд. Мо дар бораи ҳамаҷони аҳд паймон кардем. Ва ак-нун барои қушоиши шӯбаи забони ҷинӣ омодагӣ меби-нем.

—Дар тӯли ҳафт сол кор ба осонӣ накуҷидист?

—Албатта, аз дараҷаи фа-култати ба сатҳи донишқада расидан, ба вучуд овардан ИМА, Сиена, Италия, Лондон, шимолӣ Англия, Сулуи Фин-ляндия, Мансури Миср, Чона-ми Қуриёи Ҷанубӣ ва ғайра ба

дем. Марҳалаи аввал иборат аз ҳамаи буд, ки омӯзгорони бехтарини забони хориҷаро аз ҷумлаи кадрҳои маҳаллӣ интихоб карда, имкониятҳои онҳоро ҳамаҷони истифода бадем.

Баъд ба марҳалаи дуум, даъват кардани омӯзгорон аз хориҷа шурӯъ кардем. Алҳол дар донишқадаи мо 50 мута-хассиси хориҷа кор мекунанд. Яқинд маркази забон ба фаёлият шурӯъ намуд. Бояд зикр намуд, ки ин марказро аз ҳисоби маблағҳои хориҷичён созон ёфтаанд.

Дар марҳалаи сеюм мо мута-хассисони хориҷаро ба он даъват кардем. То ки ба дони-шҷӯёнамон аз фарқҳои мах-сус сабақ диҳанд. Масалан, мутахас-сисон аз ИМА Ричард Дод аз сотиология, Грег Гурд—аз технологияи иттилоотӣ сабақ медиҳанд. Эрик Даскин аз таъ-риқи Амрико, Леона Чампани педагогика ва психология, шот-ландӣ Чарлз Спервай—муноси-батҳои байналхалқӣ, италиявӣ Александр Барикхо—адабиёти Италия сабақ медиҳанд. Баро-бари ин машғулиятҳо аз рӯи фарқҳои махсус олмонӣ аз Фа-ронса, Олмон, Ҷопон мегузран-данд.

Дар марҳалаи чорум яқин ба хориҷичён муассисаҳои таълими-ро ташкил намудем. Масалан, яқин ба мутахассисони куриёӣ факултати филологияи куриёӣро қушудем.

Мо танҳо биноро пешкаш карда, қабули донишҷӯёнамон ташкил мекунем. Таълими таъ-хизоти зарурӣ, адабиёти таъ-лими ва омӯзгоронро шарикон ба зиммаи худ гирифтаанд. Ал-ҳол дар факултати мазкур да-вои омӯзгори куриёӣ кор мекунанд. Машғулиятҳои амалиро дониш-ҷӯён дар Куриё мегузранданд.

—Ҳамаҷони ба донишгоҳи баобури мамлакатҳои хориҷа дар қадом поя аст?

—Мо шартномаҳои ҳамаҷони-ро ба донишгоҳи Оклахомаи ИМА, Сиена, Италия, Лондон, шимолӣ Англия, Сулуи Фин-ляндия, Мансури Миср, Чона-ми Қуриёи Ҷанубӣ ва ғайра ба

ку Гогоро қайд намуданд. Са-форатхонаи ИМА дар Ўзбеки-стон дар ин ҷо як қатор анҷу-манҳои ба қарибӣ ба ҷои ма-началлаи «Филологияи хо-риҷа» шурӯъ кардем. Ва ма-ҷаллаи мазкурӣ байналхалқӣ барои вусъати имкониятҳои олмонӣ ва таҷдидотгарон қумак мерасонанд. Мо аз он фахру гурур дорем, ки кито-бҳои олмонӣ мо дар хориҷа рӯи ҷопро мебинанд. Китоби Саодат Дониёрова «Бо узбекӣ харф мезанем» дар Фаронса аз ҷоп баромад. Чунин ҳу-суфҳои навоҷиҳои дониш-ҷӯён—ҷавонон рӯи баланд бахшида, майлу шавқи онҳо-ро нисбати дониш ва ҳу-суфҳои баланд мебардоранд.

—Донишҷӯёнамон дар бо-бати афзун гардидаи не-руӣ донишқада саҳми муно-сиб мегузаронанд?

—Албатта, вазифаи авва-линдарҷаи донишҷӯён, аъло хондан, омӯхтани илм аст. До-нишҷӯи мо Ошима Мамато-зи саҳиби идоралии Пре-зидент, Гулноза Оҷилова, Уми-да Бозоровоҳо бошанд, соҳи-би идоралии Навононд. Албина Вонтова ғолиби озму-ни ҷумҳурий аз забони инги-лисӣ гардида, имконияти як сол тахсил намударо дар ИМА ба даст овард. Оксана Поқтаева дар озмуни ҷум-ҳурий аз забони фаронсаӣ ҷои аввалро ишғол намуд ва ба-роӣ тахсил ба Фаронса ме-вад. Майлу шавқ нисбати ом-ӯзиши забони ҷопонӣ баланд мегардад. Аз сӯи санъати нотикӣ бо забони ҷопонӣ Дилфуза Абдуллоева натиҷаи баландро дар ҷумҳурият, Дил-фуза Ҳусанова бошад, дар оз-муни байни мамлокии Осиёи Марказӣ ба даст овар-данд. Луфтулло Илдошев аз рӯи ин самт дар озмуни бай-ни ҷавонони мамлокии ИДМ ҷои аввалро ишғол намуд, ки дар Маскав ба анал омад.

Донишҷӯён вақти холигии худро бехуда намегузаронанд. Театр-студияи донишҷӯёни донишқада ҳар сол асарҳои навро ба сахна мегузаранд. Санъати дастаҳои дутарона-зон ҳамадор дифириб карда-аст. Дастаи дигари мо, ки «Қизлар давраси» ном дорад, ба қарибӣ аз Куриёи Ҷанубӣ баргашт. Акнун ҷамоаи ҷануби сафарӣ ҳунари ба Ҷопон тай-ёрӣ мебинанд. Донишҷӯён ҳам-чунин дилбохтани варзишанд. Мерико Инкиличова қаҳрамо-

ОВОЗИ МОЧИК

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий
Махлиси ва Ўзбекистон
Республикаси Вазирилар
Маҳкамаси.
Тожиқ тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Эсон Турдикулов.

Рўзнома ҳафтае ду маротиба:
рузҳои қоршанба ва шанбе
чоп мешавад.
Рўзнома дар компютерхонаи идора
чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи
ҷопи ду интервали ва шёр аз 50 мисраъ зиёд
бошад, идора қабул намекунад. Рўзнома ба
мақтубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рўзнома дар Кумитан давлатии матбуоти
Ўзбекистон номнавис гардидааст.
Тартиби номнависшуда № 16. Г - 843.
Тейдоди ҷоп 3000.

Хисоби сурати мо дар банк:
Х/С 20212000800101767001,
МФО 00423. Шўбаи Меҳнати
ҶСБ дар шаҳри Тошканд.

Мухаррири навбатдор: Б. ТҶИНАЗАРОВ
Мусахҳон: ДОДЗОЕВА М.
ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Х. Тухтаева.

НИШОНИИ МОЗ

700047 ш.Тошканд, кўчаи
Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83;
шўбаи мақтубҳо ва қорҳои оммавӣ
136 - 57 - 28.
Индекси обдуна 170.

Матбааи таъбу нашри Ширкати саҳомии «Шарқ», ни-
шонии қорхона: кўчаи Буюк Турон, ҳонаи 41.